27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7361 10 ՅՈՒԼԻՍ 1910 ՇԱԲԱԹ 23 Juillet 1910 27me année N. 7361

ՏԷՐ ՍԻՐ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԷԱՆ

Գրութիւնք հս չեն տրուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը

Ս. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ԽԱՌՆԱՓՆԴՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Թուրքիոյ մէջ օսմ. ոսկին քանի՞ զրուշ է։ Ահա հարց մը, ահա հանելուկ մը զոր լուծողին կ'արժէ պարգև մը տալ։ Արդարեւ անհասկնալիօրէն տարօրինակ է։ Թուրքիոյ մէջ զրուշը դրամական միութեան հիմ ունենալով հանդերձ՝ ո՛չ մէճիտը և ոչ ոսկին հաստատուն, որոշ և միօրինակ դին մը չունին բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։ Ասիկա օ՛րքան անոնցմէ ըստ երեւոյթին բաց և այնպէս անոնցմէ թեւրութիւն մըն է երկրի մը, կառավարութեան մը համար որ սահմանադրական վարչութեամբ մանաւանդ կը կառավարուի։ Այսօր ոսկին և մէճիտին գինը Թուրքիոյ մէկ կէտէն միւսը տարբեր արժէք, տարբեր սակ ունի։ Պոլսոյ մէջ անուանական կերպով ոսկին 108 և մէճիտը 20 զրուշ կ'արժեն։ Իզմիրի մէջ մէճիտը 24 զրուշ է, Հալեպ՝ 27, Ափրիկեան Տրիպոլիս, Եմէն ա՛լ մի հարցնէք։ Միմիայն կարնոյ նահանգին մէջ, տեղ տեղ, գաւառակէ գաւառակ, ասոնց արժէքը կը տարբերին։ Բաբերդի, Բասենի և բուն Կարինի մէջ ոսկին 103, մէճիտը՝ 19 զրուշ է, մինչ Սպերի, Կիսկիմի, Բղիի մէջ առաջինը 108 և վերջինը 20 զրուշ կ'արժեն, ֆիապանին և սայլապանին համար ոսկին ըլլալով միշտ 109 զրուշ, և ասիկա առհասարակ այդ կողմերը ամէն տեղ։ Այսպէս, երկրին մէկ ծայրէն միւսը, որոշ, միօրինակ դին մը չունին կայսրութեան ընթացիկ արծաթ և ոսկի դրամները։ Ընդունեցէք որ ասիկա տարօրինակ ըլլալ աւելի բան մըն է։ Եւրոպական ո՛նէ երկիր մեզի օրինակ չենք կրնար գտնալ այս գծին վրայ, մեր այս խառնակ դրութիւնը պաշտպանելու համար։ Աններելի է ասիկա և մեղմացուցիչ պարագայ չունի։

Բայց դեռ աւելին կայ։ կայսրութեան մէկ ծայրէն միւսը դրամական այս ահագին տարբերութիւններէն, այս խառնակ դրութենէն զատ նոյնիսկ Պոլսոյ մէջ ոսկիին և մէճիտին սահմանեալ 108 և 20 զրուշ արժէքները լոկ անուանական բաներ են։ Նախ որ ինչպէս կայսրութեան ամէն նահանգներուն մէջ նոյնպէս ալ հոս ի Պոլիս հանրային պարտքի վարչութիւնը, թղթատարութիւնը, ըժին և ամէն մեզքիս վրայ շիրքեթը, թրամուէի ընկերութիւնը և կամուրջն իսկ մէճիտը 19էն կ'ընդունին միայն։ Թող որ հոս Պոլսոյ մէջ ոսկիին և մէճիտին ընթացիկ 108 և 20 զրուշ գիներն ալ ինչպէս ըսինք անուանական են լոկ։ իրականին մէջ ոսկին 100 ½ զրուշ է և մէճիտը 18 ¾ զրուշ միայն։ Առէք ոսկի մը և մտեցէք սարաֆի մը, պիտի տայ ձեզի 107 զրուշ ընթացիկ դրամ, այսինքն հինգ հատ մէճիտ, մէկ քառորդ և երկուքնոց մը։ Իւրաքանչիւր մէճիտը քառորդի վերածելու համար —ծխախոտի, հացի և մանր մունր պէտքերու առթիւ— պէտք է վճարել տասնոց մը, նմանապէս ամէն մէկ քառորդը մանրելու համար ցնծալու է տասը փարա և ահա 108նոց ոսկին իրականին մէջ իջաւ, զեղչուեցաւ 100 ½ զրուշի և մէճիտը 18 ¾ի, միանգամայն անդրալիօրէն գրպանէդ գնաց 7 ½ զրուշի գումար մը որ հաւատացէք ամէն քսակի համար արհամարհելի քանակ մը չէ ինքնին և սակայն ա՛ս ասանկ է և թեպետ անշնմարելի բայց անչան չահագործում մը չէ։ Պղտիկ, քաղաքավար վաճառականութիւն մը որ Պոլսոյ ամէն կողմը կը գործուի, կառավարութեան քթին տակ, fէօէt սարաֆիներու և քիչ մը ամէն ծխավաճառի կողմէ։ Մէկ կառավարութիւն բայց զանազան չափեր ու քմահաճ կշիռներ տեղէ տեղ այս դրամական խնդրին մէջ։ Ինչո՞ւ այսպէս, ինչո՞ւ այս յայտնի հակասութիւնը։ Չենք գիտեր թէ ոսկիին և մէճիտին միօրինակ, պարտաւորէ դին մը սահմանուելուն մէջ ինչ անպատեհութիւն և ինչ անտեղութիւն, մանաւանդ ինչ դժուարութիւն կայ։ Կը հասկնանք խնդիրներ որոնք արտաքին և ներքին արդելքներու բախման հեռանկարին առջեւ կը դանդաղին և կարգի, պատեհութեան կը սպասեն կարգադրուելու համար։ Կը հասկնանք երբ քիչ չատ դժուարութիւններու կ'ընդհարուի եւրոպական ժամին և թուականին ընդունելութիւնը, կամ փողոցի շուներուն ինսիդատա փոխադրելու հարցը որ իր հետ... հացի խնդիր ալ ունի։ Բայց այս դրամի խնդիրը, վառ Աստուծոյ, ո՛չ չերիին հակառակ է ոչ եղեւմուտքին բեռ մը, ո՛չ քաբիթալիսիօնի խնդիր կայ ասոր մէջ և ոչ ցեղերու անհամերաշխութեան սոսկացուցիչ հարց, ոչ մակեդոնական եւ կեղեցիներու հարցին կնճռոտութիւնը և ոչ ալպանական շարժման զսպումի դժուարութիւնները։ Մնաց որ ո՛չ քիւրտերը ասկէ դժգոհ պիտի մնան և ոչ ալ... քարտոյտ դուրս ձգուած պաշտօնեաները։ Միշտ ասլ ու ինսանի ողջիչ սահմանները առանց բռնաբարելու կրնամ վստահացնել որ քիչ մը բարիկամեցողութեամբ միայն կարելի է դլամական այս խառնափնդորութեան վերջ մը տալ և միօրինակութիւն մը պարտաւորիչ ընել Շատ չատ քանի մը սարաֆիներ քիթ պինչ պիտի ընեն և այսքան միայն։ Բայց ասիկա իրաւացի և զօրաւոր պատճառ մըն է որ կառավարութիւնը դանդաղի դրամական այս բարենորոգումը փութացնելու և անդին ամէնէն չհաւնած մարդդ օրական իր քրտինքի արդիւնքէն քանի մը զրուշ տանի քամէ սա ամէն անկիւն քանի մը հատ տեղորած սարաֆներուն ափին մէջ։

Ե. ԴԱՐԲԻՆԵԱՆ

ՏԻԳՐԻՍԻ ԱՓԵՐԷՆ

Կենսական պէտքեր. — Կրթական ամփոփոյթ.— Հականուրսերնդական պայքար.— Եգեղեցիներ՝ փակ... միթիկնեու հանդէպ.— Գաւիթին մարդագործում։

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ, 17 յունիս

Վերացականութիւնը, որ արդէն անմիջատակ ժամանակներէ ի վեր ցեղային հիւանդագին յատկանիշ մը դառնալու չափ արմատացած է մեր հանրութեան մէջ, Սահմանադրութենէն ասդին այնքան [illegible] մեզ, օրինակի համար, օդի և ջուրի չափ կենսական պէտքեր, հացի խնդիրը նոյն իսկ։ Այս վիճակին մէջ պղտիկ փակագիծ մը եղաւ այն բողոքը, զոր արձագանգեց լրագրութիւնն ալ, Տիգրանակերտի անդրլիեղեղեան ճամբաներուն կանոնաւորման խնդիրը։ Բայց, անդին, դեռ ա՛րքան կենսական խնդիրներ, որոնց ոչ ոք կ'անդրադառնայ՝ հիմա իսկ, ուր կարելի է հեռապիդել զանոնք, առանց ֆեռաս մը դնելու։

Ճաշի թերթերու մէջ կը կարդանք թէ քաղաքապետութիւնը սա՛չափ «պակաս կլլող» հացեր գրաւեց այսինչ և այսինչ փուռերէն, բան մը որ այսչափ տարիներէ ի վեր ո՛չ տեսած, ո՛չ ալ լսած ենք՝ գաւառներու մէջ։ Պոլսոյ ժողովուրդը միայն կը վայելէ այդ խստութեան բարերար արդիւնքը։ Մանաւորապէս հոս, հացի վաճառումը, մերթ կլիսքի, մերթ հաի դրութեան վերածուելէ վերջ, և մշտ խարդախութեան ենթակայ, այժմ կը գտնուի իր ամէնէն խայտառակ վիճակին մէջ։ Հարցնող-փնտռող չկայ։ Հաւատվաճառութեան զեղծմեալից դրութեան վերադարձուած ըլլալէ զատ, վաճառուած հացը, փուռերու աւելի կամ նուազ տարբերութեամբ, հաց ըլլալէ առաջ, ամէն ինչ է։ Աղտոտի ձեռքերով պատրաստուելէն զատ, մաքուր ցորենի ալիւրը խիստ փոքր տեղ մը ունի այդ «հաց»ին մէջ, մարեցին, ա՛խ, ինչ ըսեմ ձեզի պէս պաշտօնական (?) հերոսներուն. դարձեալ այն կողմերը, խաղաղ գիւղացիները գրգռեցին Համիտին դէմ, քնացող գազանը արթնցուցին. Բուրսան կատաղութիւնը թափել ասնին մեր թշուառ եղբայրներուն վրայ. ա՛ռ, այն հազարաւոր անմեղ հայերը, միայնա՛ կարիճներ, որոնք կը կարծէին թէ հայրենի՛քը ծովերը պիտի փրկէին իրենց արիւնով. խեղդու�դ, բանտերու մէջ բիրերու առակ սպանուող կամ կախաղան բարձրացող կտրիճնե՛ր, երիտասարդնե՛ր, որոնց այրիները, որբերը կուլան այսօր, իրենց մա՛ւրը մարած օճախին մոխիրներուն վրայ նստած. ո՞ւր էր այն առեն այդ քու Եւրոպադ, ո՞ւր էր օրէնքը, ո՞ւր էին քու յիշած հռչակաւոր միջազգային... դաշնագիրները...։

Ապահ (ընդմիջելով). — Ներեցէ՛ք, քեռնա՛, թէև ինձի խօսիլ չ'ինար պ'տիս առջև, բայց, կը խնդրեմ. մեղ մի՛ բաղդատէք իսկ ու անխոհեմ գործիչներու, տափակ պատուէրներու, տիրացուներու հետ, որոնք իրենց վատնդաւոր գործելակերպով, քիչ մնաց որ մեր կուսակցութեան վարկը կոտրէին։

Արքին (շարունակելով առանց մեկ ընելու եւ հառաչելով). — Ա՜խ, այսօր, հայուն անմեղ արիւնը խմողներուն, միւշիր Զէքի բաշայի պէս դահիճներուն կուրծքերը կը ծածկեն դահճապետին... նշանները, ու, Եւրոպան, այդ քու անամո՛թ Եւրոպան, դեռ կ'ապրեցրնէ՞ ասանկ ճիւաղները...։ (Զայրացած ու ինքզինքէն դուրս եկած) Կը ներէ՞ք, պարո՛ն Ադասի, կը տեսնեմ որ անփորձ աղա՛յ մըն էք, առատ առատ խոսուտիներով, օդային լոյսերով, միամիտներու աչքա՛ր մը խաբելու ելեր էք, խնդրեմ, հանդարտեցէ՛ք, չա՛տ լոգնեցաք, մե՛ղ ալ քիչ մը հանգիստ ձգեցէ՛ք...։ (դառնալով վարդապետին) Հա՛յր սուրբ, արդեօք կարելի՞ է քիչ մը չուտ առնել (երեսն ի վար հոսող քրտինքը սրբելով ձեռքի լայնածաւալ թաշկինակով)։

Վարդապետը (Ադասիին եւ ընկերուն). — Սիրելինե՛րս, իրա՛ւ է, դո՛ւք ալ յոգնեցաք, մե՛նք ալ, քիչ մը դուրս ելէ՛ք, մեր կարիճներուն հետ քիչ մը պարտեցէ՛ք ձորին մէջ, մենք առանձին մնալու պէտք ունինք. (Ադասի ոտի կ'ելլէ, իր ընկերներով միասին, յարգալիր բարեւով մը կը հեռանան, նոյնպես գիւղացի կտրիճները, գիւղապետ՝ երուն հետեւորդները — իսկ վարդապետը դառնալով երկու հեռեաներուն, լուրջ դէմքով մը կը շարունակէ) Է՛հ, հիւրերը դուրս ելան, ամէ՛ն բան հասկցուեցաւ, ամէ՛ն բան, նպատակնի՛ն ալ, ուժերնի՛ն ալ, մենք հիմա մեզի, նայինք, ինչ պիտի ընենք, ինչ պատասխան պիտի տանինք մեր Հայազգ իշխանին. գիտէ՞ք իր բնաւորութիւնը, դիւերը քունը պիտի չտանի՛, մանաւանդ ուրուսին պէտք է իրեն հաղորդենք մեր ժողովին ելքը։

Արքին. — Տեսա՛ք, պակաս կէ՞տ մը չը ձգեցի. դո՛ւք ալ հասկցաք որ՝ Ադասի ըսուած պարոնը՝ հասարակ խաբեբա՛յ մըն է, մեծխօսիկ լեզուաձգա՛ր մը...։

Խաչեր.— Ես չըսի՞, առաջի՛ն տեսակցութեանը մէջ հասկցուց. լեզուն մէկդի՛, վախկո՛տ է, վախկո՛տ, չը տեսա՞ք։

Վարդապետ.— Ապրի՛ս, ապրի՛ս, խաչե՛ր քեռնա, ապրի՛ս, տեսա՞ր մարդը, առանկ չիտա՛կ ըլլալու է. (դառնալով Արքին աղային) Արքի՛ն աղա, դո՛ւն ալ չիտակ մարդ մըն ես, բայց չը սրդոիս, չափէ՛ն աւելի խոհեմազարդ ես, քիչ մը ալ յանդո՛ւգն ըլլալու է մարդ. կ'ուզես որ ամէ՛ն բան հաշիւո՛վ ըլլայ. հաւաքդ պինդ բռնէ՛, քեռնա՛, մնացածը ձգէ՛ Ամենակալին. Զէթունի հաւաքը գիտե՞ս, բանակնե՛րը կը սարտղնէ, լեռնե՛րը կը խաղտէ։

Արքին.— Զէթունիս հաւաքին մասաղ, այս հաւաքո՛վ է որ մինչեւ հիմա կրցած է ապրիլ մեր լեռը...։

(Շարունակելի)

ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏ

ԶԷԹՈՒՆԻ ՀԱՒԱՏՔԸ ԿԱՄ ԶՕՐԱՆՈՑԸ, ԶՕՐԱՆՈՑԸ...

ԹԱՏՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆ 4 ԱՐԱՐ

(ԳՐՈՒԱԳՐԸ 1895Ի ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵՆԷՆ)

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՐԱՐ

Արքին. — Զարմանալի՞ բան... ըսէ՛ք ինծի, Սանոյ վրայ զրկուածները Համիտէն զօրքերն էին թէ..., ա՛յնքան հայաշատ գեղերը, այնքան չէն քաղաքները Համիտի թնդանօթները չէին...

Ադասի (զայրացած). — Բեհեա՛, ինչպէս բացատրեմ որ հասկնաք

Արքին. — Բացատրեցէ՛ք նայիմ, ըսէ՛ք ինծի, պարո՛ն, ձեզի պէս ի պաշտօնէ հերոսները չէին մեր մարիկը լացնողները. Սասուն ինչո՞ւ ջարդուեցաւ, չ'ըսէ՛ք. քանի որ ջահիներու երեսէն, գիտէ՛ք, ո՞ւրքան տուժեց ազգը. Տամատեան ինչ գործ ունէր Սասնոյ կողմերը. մէկն ալ սա մեր Հաճընցին չէ՞ր. խեղճ Համբարձումը, ձայնը Ղարպ Թարապլուսէ՞ն կուգայ. հապա իր եղբա՛յրը, մորո՞ւքը, ժիրա՛յր էր ի՞նչ էր, կէ՞նչ ու կանանչ արեւը մարեցին, ա՛խ, ինչ ըսեմ ձեզի պէս պաշտօնական (?) հերոսներուն. դարձեալ այն կողմերը, խաղաղ գիւղացիները գրգռեցին Համիտին դէմ, քնացող գազանը արթնցուցին. Բուրսան կատաղութիւնը թափել ասնին մեր թշուառ եղբայրներուն վրայ. ա՛ռ, այն հազարաւոր անմեղ հայերը, միայնա՛ կտրիճներ, որոնք կը կարծէին թէ հայրենի՛քը ծովերը պիտի փրկէին իրենց արիւնով. խեղդուած, բանտերու մէջ բիրերու առակ սպանուող կամ կախաղան բարձրացող կտրիճնե՛ր, երիտասարդնե՛ր, որոնց այրիները, որբերը կուլան այսօր, իրենց մա՛ւրը մարած օճախին մոխիրներուն վրայ նստած. ո՞ւր էր այն առեն այդ քու Եւրոպադ, ո՞ւր էր օրէնքը, ո՞ւր էին քու յիշած հռչակաւոր միջազգային... դաշնագիրները...։

Ապահ (ընդմիջելով). — Ներեցէ՛ք, քեռնա՛, թէև ինծի խօսիլ չ'ինար պ'տիս առջև, բայց, կը խնդրեմ. մեղ մի՛ բաղդատէք իսկ ու անխոհեմ գործիչներու, տափակ պատուէրներու, տիրացուներու հետ, որոնք իրենց վատնդաւոր գործելակերպով, քիչ մնաց որ մեր կուսակցութեան վարկը կոտրէին...

Արքին (շարունակելով առանց մեկ ընելու եւ հառաչելով). — Ա՜խ, այսօր, հայուն անմեղ արիւնը խմողներուն, միւշիր Զէքի բաշայի պէս դահիճներուն կուրծքերը կը ծածկեն դահճապետին... նշանները, ու, Եւրոպան, այդ քու անամո՛թ Եւրոպան, դեռ կ'ապրեցրնէ՞ ասանկ ճիւաղները...։ (Զայրացած ու ինքզինքէն դուրս եկած) Կը ներէ՞ք, պարո՛ն Ադասի, կը տեսնեմ որ անփորձ աղա՛յ մըն էք, առատ առատ խոսուտիներով, օդային լոյսերով, միամիտներու աչքա՛ր մը խաբելու ելեր էք, խնդրեմ, հանդարտեցէ՛ք, չա՛տ լոգնեցաք, մե՛ղ ալ քիչ մը հանգիստ ձգեցէ՛ք...։ (դառնալով վարդապետին) Հա՛յր սուրբ, արդեօք կարելի՞ է քիչ մը չուտ առնել (երեսն ի վար հոսող քրտինքը սրբելով ձեռքի լայնածաւալ թաշկինակով)։

Վարդապետը (Ադասիին եւ ընկերուն). — Սիրելինե՛րս, իրա՛ւ է, դո՛ւք ալ յոգնեցաք, մե՛նք ալ, քիչ մը դուրս ելէ՛ք, մեր կարիճներուն հետ քիչ մը պարտեցէ՛ք ձորին մէջ, մենք առանձին մնալու պէտք ունինք. (Ադասի ոտի կ'ելլէ, իր ընկերներով միասին, յարգալիր բարեւով մը կը հեռանան, նոյնպես գիւղացի կտրիճները, գիւղապետ՝ երուն հետեւորդները — իսկ վարդապետը դառնալով երկու հեռեաներուն, լուրջ դէմքով մը կը շարունակէ) Է՛հ, հիւրերը դուրս ելան, ամէ՛ն բան հասկցուեցաւ, ամէ՛ն բան, նպատակնի՛ն ալ, ուժերնի՛ն ալ, մենք հիմա մեզի, նայինք, ինչ պիտի ընենք, ինչ պատասխան պիտի տանինք մեր Հայազգ իշխանին. գիտէ՞ք իր բնաւորութիւնը, դիւերը քունը պիտի չտանի՛, մանաւանդ ուրուսին պէտք է իրեն հաղորդենք մեր ժողովին ելքը։

Արքին. — Տեսա՛ք, պակաս կէ՞տ մը չը ձգեցի. դո՛ւք ալ հասկցաք որ՝ Ադասի ըսուած պարոնը՝ հասարակ խաբեբա՛յ մըն է, մեծխօսիկ լեզուաձգա՛ր մը...։

Խաչեր.— Ես չըսի՞, առաջի՛ն տեսակցութեանը մէջ հասկցուց. լեզուն մէկդի՛, վախկո՛տ է, վախկո՛տ, չը տեսա՞ք։

Վարդապետ.— Ապրի՛ս, ապրի՛ս, խաչե՛ր քեռնա, ապրի՛ս, տեսա՞ր մարդը, առանկ չիտա՛կ ըլլալու է. (դառնալով Արքին աղային) Արքի՛ն աղա, դո՛ւն ալ չիտակ մարդ մըն ես, բայց չը սրդոիս, չափէ՛ն աւելի խոհեմազարդ ես, քիչ մը ալ յանդո՛ւգն ըլլալու է մարդ. կ'ուզես որ ամէ՛ն բան հաշիւո՛վ ըլլայ. հաւաքդ պինդ բռնէ՛, քեռնա՛, մնացածը ձգէ՛ Ամենակալին. Զէթունի հաւաքը գիտե՞ս, բանակնե՛րը կը սարտղնէ, լեռնե՛րը կը խաղտէ։

Արքին.— Զէթունիս հաւաքին մասաղ, այս հաւաքո՛վ է որ մինչեւ հիմա կրցած է ապրիլ մեր լեռը...։

(Շարունակելի)

փոխադարձ յարաբերութեան և իրաւասութեան սահմանները։ 2. Մանկավարժութեան սահմանները։ 3. Ուսումնական ծրագիր մը, ուր սահմանուած ըլլան աւանդութիւնք ուսմանց քանակն և որակը, մէթոտի միօրինակ համընթացութեամբ։ 3. Ազգի դաստիարակ յանգնելու է շարադրութեան և գեղագրութեան դասերուն։ Ամենակարեւոր հիւղերէն են առանց, և՝ չատ մը տեսակէտներով։— Նախ՝ ալան դպրոցին հիմնել վերջ, ինչ գործի ալ հետեւի, առանց անմիջական պէտքը պիտի ունենայ. երկրորդ՝ առանց հզօր աղդակներ կրնան ըլլալ միւս բոլոր ուղիներու գործնականացումին, որոնք առանց առանց՝ «մեռեալ տառ» կը մնան. օրինակը տեսնուած է նոյն իսկ բարձրագոյն վարժարաններէ և գալէնեներէ եկողներուն վրայ, երրորդ՝ աւելորդ է ըսել թէ մասնագէտ ուսուցչի մը ձեռքին տակ՝ այդ միեւնոյն դասերէն մանաւանդ շարադրութիւնը, գերազանց միջոց մը կ'ըլլայ ուսանողաց «դաղափարային» ընդհ. զարդացման, առանց որուն՝ կենդանի—Ֆօնօկրաֆներ միայն կը պատրաստուին։ Շարադրութեան և գեղագրութեան այս եռապատիկ կարեւորութիւնը՝ փոքրառաւէս եւս ապացուցուած է Ս. Կիր. վարժարանին մէջ, խիստ քիչ ժամերու յատկացումովը իսկ. անհրաժեշտ է աւելի լայն ժամանակ յատկացնել առանց։

(Շարունակելի)

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԳԱՂՏՆԻ ՔՕՄԻԴԷՆ

Քնիչ Ցանձնախումբը գաղտնապահութեամբ առաջ կը տանի իր քննութիւնները։ Պաճարդմական Առեանին ու ոսմիկանութեան կողմէ ոևէ տեղեկութիւն չի տրուիր գաղտնի քօմիդէի մասին։ Նոր ձերբակալութիւն մը եղած է այս օրերս։ Դէր-Հաղարատ Կալիպ պէյ իբր անդամ գաղտնի ընկերակցութեան, ձերբակալուած է։

** Գաղտնի քօմիդէի անդամ Բէյմալ, Շերիֆ փաշայէ ստացած հրամանին համաձայն, ուղղակի Իզմիր գացած էր. ենթաքօմիդէ մը հաստատելու և բրօքսիան ընելու համար հոն։ Բէյմալի հետ կը գտնուէր քառորդն դուրս ձգուած պաշտօնատար մը, որ Բէյմալի պէս դժգոհ ըլլալուն, կառավարութեան դէմ կը խօսէր միշտ։ Սակայն իսկապէս պարկեշտ մարդ Ֆրանսայէն։ Կը հարեանցանկանայր կ'ունենայ իր գաղտնիքը յայտնելու բարեկամին, ըսելով. «Ան եթէ չարժուն բանակը մեր գլխուն վրայ բօրուզ չըլլար, ինչ'ը չպիտի ընէինք»։ Եւ այդ բօրուզը հիմա գաղտնի քօմիդէին գլխուն կ'ինկնէ։

** Շերիֆ փաշա, ծագումով քիւրտ ըլլալուն համար,— իր հայրը Սաիտ փաշա, Գեղասկան Խորհուրդի նախագահ, Սիւլեյմանիէյի Քիւրտ էր—չատ մը խռովարարական յայտարարութիւններ բաժնել տուած է Քիւրախանի մէջ, բաղմաթիւ քիւրտ գործակալներու միջոցաւ։

** Բիզա Նուր պէյի ձերբակալման իրիկունը, երբ ոսմիկական պաշտօնատարներ երեփոխանին բնակարանը կը ներկայանան, խուզարկութիւն կատարելու համար, Բիզա Նուր պէյ ուսերը ցնցելով կ'ըսէ. «Մուսարկեցէք. իբր թէ այս երեկոին մէջ Սահմանադրութիւն չըլլա՛ր...» Ոսմիկական պաշտօնեաները խուզարկութիւն ընելէ յետոյ դուրս եկած առենին Բիզա Նուր պէյի կը մտնեան, ձերբակալելու համար, ըսելով թէ հրամանագիր ունին այդ մասին։ Պաշտօնեաները կը յարեն թէ կը ցաւին օ՛չ թէ Բիզա Նուր պէյի անձին, այլ իր բարձր պաշտօնին համար։ Սինօպի երեփոխանը սկզբան կ'ընդդիմանայ, բայց ոսմիկական պաշտօնեաները ցոյց կուտան ձերբակալման հրամանագիրը և կը յայտնեն իր վրայ ծանրացող ամբաստանութիւնները։ Երեփոխանը այն առեն կը պատասխանէ. «Իրաւունք ունիք.։այդ պատճառները բաւարար են ձերբակալման համար։»

** Ցաւնարէն թերթ մը կ'իմանայ թէ ոսմիկանութիւնը ձեռք անցուցած է կարգ մը թուղթեր, որոնցմով զանազան անձեր ամբաստանուած են։ Այդ թուղթերը Շերիֆի փաշայի կողմէ պատրաստուած են Բարիզի մէջ, օսմ. քօմիդէն վարկաբեկ ընելու համար։ Այդ բանին նպատակն էր Շերիֆի փաշայի և Երեսի. ժողովի նախագահ Անէտա Ռիզա պէյի յարաբերութիւնները պարզել Սահմանադրութիւնէն առաջ ու ետքը, Անէտա Ռիզա պէյը վարկաբեկելու համար։ Գաղտնի քօմիդէին անդամ է եղեր Համիտի կրասեր աղջիկը Շաուիէ հանում, որ հոը հետ Սելանիկ գացած էր։ Նոյնպէս գաղտնի ընկերակցութեան կ'անդամակցէր ԴէպէրԷլը դատ Շեվքէթ պէյ, որ Իօքիրամի մէջ բուռն յօդուած մը հրատարակեց Անէտա Սաիմ պէյի նամակին առթիւ։ Շեվքէթ պէյի վրայէն եկած են գաղտնի քօմիդէին վերաբերեալ թուղթեր։ Զրոյց կայ թէ գաղտնի ընկերակցութեան ուղղակի կամ անուղղակի մասնակցութիւն ունեցած են նախկին եպարքոս Ֆէրիտ և Բեամիլ փաշաները, երեսփոխան Հօճա Մուսթաֆա Սապրի և Մուսթաֆա Սաբմ էֆֆէնդիները ու նախկին Շեյխ-իլ-Իսլամ Ճէմալէտտին էֆֆ.ի որդին Մուխթար պէյ, որ Բերլէբի մէջ կը բանտէ եղեր Մեcուրիքեթի օրենսկիները և հիմա Բարիզ կը գտնուի։ Թուրքերէն թերթերը կը հերքեն յունարէն լրագրին հաղորդած տեղեկութիւնները։ Սապահ կ'ըսէ թէ յիշուած անձերէն մէկուն վրայ միայն կասկածներ կան։ Իսկ Մուխթար պէյի համար կ'ըսէ թէ ոևէ մասնակցութիւն չէ ունեցած։

** Գաղտնի քօմիդէն ամենէն աւելի բրօքսկանա ըրած է Պրուսայի մէջ։ Քօմիդէին անդամները Պրուսա գացած էին՝ մայրաքաղաքին մօտ գտնուող քաղքի մը մէջ գործի սկսելու համար։ Իրենց նպատակն էր հոն ալ ցոյցեր սարքել ինչպէս կ. Պոլսոյ մէջ պիտի ընէին։ Բայց դաւադիրները հոն հանդիպուն պէս, իրենց ընկերները կը ձերբակալուին հոս։ Պրուսա գտնուող անդամները կ. Պոլիս կը ղրկուին, Մեcուրիթեր լրագրէն չատ մը օրինակ ներով։

** Բարիզէն և Պերլինէն Բ. Դուռ հասած լուրերուն նայելով, գաղտնի քօմիդէի անդամներուն ձերբակալութիւնը Շէյխ-Թէֆիքը կառավարութեան այդ յանցագործութիւնը կը շնորհաւորեն։

** Եւրոպայի մէջ դժգոհ տպաւորութիւն առաջ բերած է գաղտնի քօմիդէի մը երեւան հանուիլը, որուն նպատակն էր Թուրքիոյ արդի բէժիմը տապալել։ Ոսմիկանութեան ցոյց տուած ճարտարութիւնը ջերմագին կը շնորհաւորեն։

** Ընդհ. ապահովութեան անօրէնութեան հրաման զրկուեցաւ որ կասկածելի մարդոց թոյլ չտրուի արտասահման մեկնելու։ Այդ կարգի մարդոց ցանկ մը ալ յանձնուած է ոսմիկանութեան։ Նախանգային իշխանութեանց ալ հրաման տրուեցաւ որ ձերբակալուածները Պոլիս զրկուին, առանց հարցաքննուելու։

** Գաղտնի քօմիդէին գործը երեւան հանուելէն ի վեր չատ մը անառարգիր նամակներ կը զրկուին քննիչ յանձնախումբին, այս ու այն անձը ամբաստանող, իբր մեղադիր գաղտնի քօմիդէին։ Պաշտօնապէս կը ծանուցուի որ այսուհետեւ նկատի չպիտի առնուին այդ կարգի նամակները։ Անանք որ կ'ուզեն լսելի ըլլալ, պէտք է իրենց անունը յայտնեն և ապացոյցներով դիմեն Ընդհ. Ապահովութեան անօրէնին։

** Ընդհ. ապահովութեան անօրէնն կալիպ պէյ, առի օր, պատերազմական պաշտօնատուն երթալով, Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի հետ խորհրդակցեցաւ կարգ մը խնդիրներու վրայ։

ՕՍՄ. ԱԶԳ. ՏՕՆԸ

Այսօր չքեղապէս կը տօնուի Օսմ. Սահմանադրութեան Բ. տարեդարձը մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։ Օսմ. ազգ. տօնին առթիւ քանի մը օրէ ի վեր զրօսաշրջիկներ կը հասնին նահանգներէն, կատարուելիք իրախնութիւնաց ներկայ գտնուելու համար։ Իսթիրէէն ժամանած 200 զրօսաշրջիկներէն զատ, առի օր և երէկ Սելանիկէն մայրաքաղաքս հասան 500 զրօսաշրջիկներ։ Պատուիրակութիւն մը ընդունեց զանոնք և հարկ եղած պատասխանները եղան։

** Պաշտօնական ծանուցում մը կը զեկուցանէ թէ Մարշլի, Առանպի, Հալէպի, Բաւ Էլիի Պատերազմական Առեանները կողմէ թեթեւ պատիժներու դատապարտուած բանտարկեալներուն մէջ պիտի չներեն օսմ. ազգ. տօնին առթիւ։ Ատոնց ցանկը երէկ իրիկուն Սուլթանին ժամացուցուեցաւ։ Պատերազմական նախարարութիւնն ալ զինուորական բանտարկեալներու ցանկ մը պատրաստած է, որոնց թեթեւ յանցանքները պիտի ներուին։

** Ապէ առաջ ծանուցած էինք թէ Եէնիչէրիներու 50 հոգինոց խումբ մը պիտի կողմուէր, Սահմանադրութեան տարեդարձին առթիւ։ Զգեստները պատրաստ ըլլալով՝ բարձրաստաձ զինուորներ հագան զանազան դիրքերու մէջ լուսանկարուեցան։ Այդ խումբին կը հրամայէ հրշէջ գունդին հրամատար Ճէլալ էֆ., որ երկու մէթր բարձրութիւն ունի։

** Արդարդարանի թէրաները և քարաքը ծերակուտականներու, երեսփոխաններու և զինուորական ու քաղաքային բարձրաստիճան պաշտօնատարներու կիներուն տրամադրութեան տակ պիտի դրուին, որպէս զի անոնք դիտեն կատարուած հրախաղութիւնները և լուսավառուած թէրաները։

** Նաւարանի և Թնդանօթարանի կողմէ գեղեցիկ հրախաղութիւններ պիտի կատարուին ծովուն վրայ։ Ժողովուրդին խստիւ արգիլուած է հրախաղութիւն կատարել և հրթիռ արձակել։ Անասնաստորները ձերբակալելով Պատերազմական Առեանին պիտի յանձնուին։

ԼԻՒՍԷԼԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Կրնաէի իսլամ երեսփոխաններու մասին ծագած անհամաձայնութիւնը հարթուած է։ Դարձեալ իշխանութիւնը վճռած է իսլամ երեսփոխաններու և պատգամաւորներու [illegible]։ Պրեսական կառավարութեան այդ ընթացքը լաւ տպաւորութիւն ձգած է հիւպատոսներուն և պաշտպան տէրութեանց վրայ։

** Թանին Բարիզէն ստացած մէկնամակը կը հրատարակէ, որ պոյքոթի վրայ կը խօսի։ Այդ նամակին մէջ ըսուած է թէ պոյքոթին շարունակութիւնը չատ դէշ տպաւորութիւն մը առաջ կը բերէ Եւրոպայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ։ Պոյքոթին հռչակումը և գործադրութիւնը իրաւ է որ ժողովուրդին հաստատամտութիւն ու հայրենասիրութիւնը ի վեր կը հանէ, սակայն նոյն յատկութիւնները կը պահանջեն որ դադրի ան, երբ առնոր գայ։ Եւ առենն ալ եկած է պոյքոթը դադրեցնելու։

** Օսմ. Լոյս կ'իմանայ թէ, պոյքոթը այսօրուընէ սկսեալ պիտի դադրի, օսմ. ազգ. տօնին առթիւ։

** Իշխանութիւնները կասկածելով Այնթապէն Սելանիկ գացող տելլէն թղթակցի մը վրայ, ձերբակալած են զայն։ Ռազմարարական թուղթեր եղած են թղթակցին վրայէն։

** Սելանիկի մէջ հաստատուած յոյն ատամնաբոյժ մը, Պ. Սվօրոնոս, օսմ. հողէն վտարուած է։

ՆՈՐ ՄԱՀԱՖՈՐՔ ՊՐՈՒՍԱԶԻՆ ՄԷՋ

Պրուսայէն Օսմ. Լոյսի կը գրեն յունիս 5 թիւով.— «Մուսանիայէն Պրուսա ասող ճամբուն վրայ, առի իրիկուն, նոր յարձակում մը գործուեցաւ, որ յան դրկնութեան կողմէ կը գերազանցէ ասրարական հիւպատոսին վրայ եղած յարձակումը։ Ռուսական հիւպատոսաբանի թարգմանը Մուսանիայէն կը դառնար, ուր պոյքոթի յանձնախումբին հետ բանակցելու գացած էր՝ քարիւղով լեռնաւորուած նաւ մը պարպել տալու համար, երբ երեք աւազակներ կեցուցին կառքը և կողոպտեցին թարգմանը։ Այս վերջինին կ'ընկերանար ձիաւոր ոստիկանզինուոր մը, որ իսկոյն նշան առաւ աւազակներուն։ Ասոր վրայ՝ աւազակները խոյս տուին և մինչեւ հիմա ձերբակալուած չեն։ Նահանգին բնակութիւնը անկարգագրելի խուճապի մը մատնուած է։ Շատեր ազդուապէս կը պահանջեն որ ոստիկանական կայաններուն թիւը աւելցուի ճամբաներուն վրայ։ Կուսակալը, որ իր մեծ պատասխանատուութեան գիտակցութիւնը ունի, այդ պահանջումները իրաւացի կը գտնէ, և այդ մասին տաղաւարկներ ըրած է կառավարութեան։

** Մամուլի տեղեկատուութեան դիւանը կը ծանուցանէ թէ Պրուսայի մէջ ատարեւհունգարական հիւպատոսին վրայ յարձակում չէ եղած, այլ քանի մը զի նոմներ, ճամբան, օգին մէջ հրազէն պարպած են, առանց նպատակ ունենալու հիւպատոսին վրայ յարձակելու։ Այդ գինոմները ձերբակալելով դատական հետապնդումի ենթարկուած են։

ԿԱՖՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Սքիպէն յունիս 7 թիւով կը հեռագրեն թէ Վայմոտա Երիսթօ, իր 400 հոգի մարդոց գլուխը անցած, չէր ուզեր հնազանդութիւն յայտնել, հակառակ իրեն տրուած հրամանների։ Զինուորներու կողմէ պաշարուած են այդ ըմբոստները։ Երկաթուղիի գիծը զինուորական հսկողութեան տակ կը գտնուի։ Օգնական օգնութիւններ զրկուած են հրասխումբերը զբաղելու համար։

** Սելանիկ յունիս 5 թիւով կը հեռագրեն թէ յունիս 4ին սաստիկ կռիւ մը տեղի ունեցած է Մէլէսիայի մէջ, ապատամբներուն և զօրագունդերուն միջև։ Երկու կողմէ մեծ կորուստներ կան։ Ինը ալպանիացի պիտոր ձերբակալուած են։ Շեվքէթ Թորդուտ փաշա Տէպրիէն կօսթիվար հասած է։ Բաղանէէն պիտի երթայ։ Տէպրէ քաղաքը յունիս 27էն ի վեր պաշարման միջոցին մէջ կը գտնուի։ Արտաքին ամէն յարաբերութիւն արգիլուած է, առանց մասնաւոր արտօնութեան։ Զինութափումը արդէն սկսած է։ Քաղաքին մէջ բազմաթիւ պահակներ կը շրջագային և խուզարկութիւն կը կատարեն տուներուն մէջ։ Ցանձնուելիք զէնքերուն թիւը 11,000 կ'ենթադրուի։ Շաքիր պէյ, Սէֆիպեին Բուսթինա, Այլ Բուսթինա և մէկ քանի ուրիշներու տուներուն մէջ մանրակրկիտ խուզարկութիւններ կատարուած են։ Առաջին երկուքէն 250 հրացան կը պանծնի, որոնք յանձնուած են եղեր Մալիսորներուն, տարին 1 ոսկի վարձքով։ Ուսուցկուած են նոյնպէս Վարաշէթի պուլիսական թաղը, Տիմիթրի Բունովաքի, Մրիսթօ Կիկօֆի, Միթրէ Մանտօլօֆի, Ցվէթան Քիրչիսքի Իլա Սատիքօվաքի, Թանէ Ցինցարովաքի, Մինտին Բէլիօֆֆի, Թանէ Հաճի Կօրկէֆի և Ալէքսանար Սիրէսիօֆի ուսուցչին տուները, ուր ոչ մէկ զէնք գտնուած չէ։ Այն Ալպանիացիները որոնք մերժած են իրենց զէնքերը յանձնելու, գաւառանով ծեծուած են. առանց մէջ կը գտնուի նաև Համիտ Զան, Շաքիր պէյի քեռայրը։ Ի վերջոյ բոլորն ալ յանձնած են իրենց պահած զէնքերը։ Քրիվէէ և Մամէ գիւղերուն մէջ զօրագունդերը կրակի առած են ալպանիացի աւազակներէն Ցիէթա Ամէի և Պաղթիար Բաշքայի տուները։ 120 Ալպանիացիներ, Վարտա, Բալիս և Ուէչ գիւղերէն, Տէպրէ բերուած են խումբով, և պիտի դատուին Պատերազմական Առեանին առջև։ Տեղեկութիւն կը տրուի թէ Լիան Բուլօչ և Եուսուֆ պէյ պետերուն պատարակները ոմբակոծուած են։ Եուսուֆ պէյ երկու նամակ գրած է Թորդուտ փաշայի, ուր փափագ կը յայտնէ անձնատուր ըլլալու և հաղորդելու ամէն ինչ որ գիտէ պալանական ապստամբութեան վրայ, պայմանաւ որ չենասպնդուի։

ՍՊԱՆՆՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Արտաքին գործոց նախարարը Դերմանիոյ գործակատարին հաւաստիքներ ընծայած է թէ կառավարութիւնը ընդհուպ խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ՝ Հայ-ֆայի քրիստոնեայ ժողովուրդը պաշտպանելու և գերմանահպատակ Պ. Ֆրից Ռենկէրի մարդասպանները ձերբակալելու համար։ Երեսունըվեց հոգի Հայֆա զրկուած են բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։

ԵՊԱՐԲՈՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հաագը փաշայի Եւրոպա ուղեւորութիւնը վերջնականապէս որոշուած է։ Ճամբորդութիւնը հինգ օր պիտի տեւէ։ Վիէննա, Զուրիխ, Հռոմ, Պերլին ու Բարիզ պիտի այցելէ։ Պատերազմական նախարարը փոխանորդաբար պիտի վարէ վարչապետութեան պաշտօնը։

ԳԱՖԱՆԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Դատական նախարար Նէնմէատին պէյ Բ. Դուռ կը հեռագրէ թէ երեք օրէ ի վեր Լոնտոն կը գտնուի, ուր Ջերմանիոյ ընդունելութիւն գտած է։ Նախարարը ցայսմաստ կը նկատէ որ այս խորհրդակցութիւններուն մէջ յաւելուի Թուրքիոյ մերձեցումը Երբեակ զինակցութեան։

** Ցրտնական մամուլը դիտել կուտայ որ եթէ Թուրքիա Երբեակ զինակցութեան մէջ մտնէ, Անգլիոյ և Ռուսիոյ համակրութիւնը պիտի կորսնցնէ։

ԳՅՈՐԱՆԹԻՆԱ

Առողջապահական Խորհուրդը հեռաւեալ միղոցները անօրինեց. «Սեւ ծովի նաւանգիստներէն եկող նաւերը որոնց մէջ քոլերայի կասկածելի դէպքեր ծագած են իրենց մեկնած, ճամբան եղած կամ ժամանած առենը, Սեւ ծովու օսմ. ամէն նաւանգիստներէ մերժուելով պիտի զրկուին Սինոպի մաքրանոցը, այնտեղ ամբողջ հինգ օր քարանթինայի ենթարկուելու և կանոնական հսկանեխումը կրելու համար։ Նոյն նաւերը նեղուցներէն պիտի կրնան անցնիլ եթէ ամբողջ 7 օր անցած է քոլերայի վերջին հիւանդացածին բժշկուելէն, մեռնելէն կամ ցամաք հանուելէն ի վեր, և եթէ նաւը հսկանեխուած է իր մեկնած առենը և կամ հիւանդին բժշկուելէն, մեռնելէն կամ ցամաք հանուելէն ետք։ Եթէ այս հսկանեխումը չէ եղած, պէտք է որ կատարուի Մանամբը-Ադրէի մաքրանոցին մէջ։ Ամէն պարագայի մէջ նաւերը իրենց խմելու ջուրը պիտի առնեն նոյն մաքրանոցէն։ Հակառնխման և ջուր առնելու համար սպառած ժամանակը պիտի դեղչուի վերոյիշեալ 7 օրուան ժամանակամիջոցէն։»

** Առողջապահական Բարձրագոյն Խորհուրդին որոշումով, Պաճումի ճամբով Պարակատանէ բերուած գոգերուն թարքիա ներածումը պիտի ընդունուի, պայմանաւ որ անոնց հետ ներկայացուի Պաթումի օսմ. հիւպատոսին կողմէ արուած վկայական մը թէ նոյն գոգերը Պաճում հասած են 1910 Յուլիս 15ին (Ն. Տ.) առաջ։

ՊԻԷՌՈՆԻ ՄԻՋԱԴԻՊԸ

Պիէռոնի միջադէպը փակուած է։ Իբրեարալ Թրաեան ռումանական լրագրնաը Պիէռոն հանդիպած ըլլալով պաշտօնական ցաւակցութիւն յայտնուած է։ Հելլէն կառավարութիւնը 20,000 ֆրանքի գումար մը մնասի հատուցում վճարած է ռումանական լրագենալային ընկերութեան։

ԱՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Գոլոյ ոսմիկանապետ Ազմի պէյ սուրիական Տրիպոլոյ միւթէսարիֆի անուանուեցաւ և իր տեղ պաշտօնի անցաւ Բեռաւ։ Բարձրագոյն խումբեր պիտի զրկուին Վան, Մուսուլ, Պասրա, Դամասկոս և Պոլիս, հանրօգուտ չինութեանց ձեռնարկելու համար։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՈՑԹՆԵՐԸ

Ներկայ տարուան առաջին եռամսեային մէջ պետական հասոյթները 500,000 ոսկի աւելի եղած են եւմասցոյցին մէջ կանխատեսուածէն։

ՎԻՇԷԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՕՐԻՆԸՆԴԷՆ

Մակեդոնիոյ վիշէլի եկեղեցիներու օրինքը կը տպագրուի այս պահուս։ Տպագրութիւնը ուարթելէ յետոյ, Բուլգարիոյ նահանգները պիտի զրկուի, գործադրելու համար։ Այդ մասին հարկ եղած հրամանները տրուած են կուսակալներուն։ Հակառակ ըսուածներուն, կառավարութիւնը այդ օրինքը պիտի գործադրէ, վերջին մարդահամարին համաձայն, որով նոր մարդահամար չպիտի կատարուի։

ԵՐԲԵՍԱԿ ՋԻՆԱԼՈՅՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Իբրալի թերթը Հաագը փաշայի մօտալուտ ճամբորդութեան վրայ խօսելով կը հաւատայ թէ այն խորհրդակցութիւնները զորս օսմ. պետական մարդոց հետ պիտի ունենայ, մեծ նշանակութիւն պիտի ունենան և պիտի կարենան հաստատ և վճռական լուծում մը տալ առկախ հարցերուն։ Սակայն Իբալի անհաւանական կը նկատէ որ այս խորհրդակցութիւններուն մէջ յաւելուի Թուրքիոյ մերձեցումը Երբեակ զինակցութեան։

** Ցրտնական մամուլը դիտել կուտայ որ եթէ Թուրքիա Երբեակ զինակցութեան մէջ մտնէ, Անգլիոյ և Ռուսիոյ համակրութիւնը պիտի կորսնցնէ։

ԳՅՈՐԱՆԹԻՆԱ

Առողջապահական Խորհուրդը հեռաւեալ միջոցները անօրինեց. «Սեւ ծովի նաւանգիստներէն եկող նաւերը որոնց մէջ քոլերայի կասկածելի դէպքեր ծագած են իրենց մեկնած, ճամբան եղած կամ ժամանած առենը, Սեւ ծովու օսմ. ամէն նաւանգիստներէ մերժուելով պիտի զրկուին Սինոպի մաքրանոցը, այնտեղ ամբողջ հինգ օր քարանթինայի ենթարկուելու և կանոնական հսկանեխումը կրելու համար։ Նոյն նաւերը նեղուցներէն պիտի կրնան անցնիլ եթէ ամբողջ 7 օր անցած է քոլերայի վերջին հիւանդացածին բժշկուելէն, մեռնելէն կամ ցամաք հանուելէն ի վեր, և եթէ նաւը հսկանեխուած է իր մեկնած առենը և կամ հիւանդին բժշկուելէն, մեռնելէն կամ ցամաք հանուելէն ետք։ Եթէ այս հսկանեխումը չէ եղած, պէտք է որ կատարուի Մանամբը-Ադրէի մաքրանոցին մէջ։ Ամէն պարագայի մէջ նաւերը իրենց խմելու ջուրը պիտի առնեն նոյն մաքրանոցէն։ Հականեխման և ջուր առնելու համար սպառած ժամանակը պիտի դեղչուի վերոյիշեալ 7 օրուան ժամանակամիջոցէն։»

** Առողջապահական Բարձրագոյն Խորհուրդին որոշումով, Պաճումի ճամբով Պարակատանէ բերուած գոգերուն թարքիա ներածումը պիտի ընդունուի, պայմանաւ որ անոնց հետ ներկայացուի Պաթումի օսմ. հիւպատոսին կողմէ արուած վկայական մը թէ նոյն գոգերը Պաճում հասած են 1910 Յուլիս 15ին (Ն. Տ.) առաջ։

ՊԻԷՌՈՆԻ ՄԻՋԱԴԻՊԸ

Պիէռոնի միջադէպը փակուած է։ Իբրեարալ Թրաեան ռումանական լրագնաը Պիէռոն հանդիպած ըլլալով պաշտօնական ցաւակցութիւն յայտնուած է։ Հելլէն կառավարութիւնը 20,000 ֆրանքի գումար մը մնասի հատուցում վճարած է ռումանական լրագենալային ընկերութեան։

ԱՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Գոլոյ ոսմիկանապետ Ազմի պէյ սուրիական Տրիպոլոյ միւթէսարիֆի անուանուեցաւ և իր տեղ պաշտօնի անցաւ Բեռաւ։

** Երկրաչափներու խումբեր պիտի զրկուին Վան, Մուսուլ, Պասրա, Դամասկոս և Պոլիս, հանրօգուտ չինութեանց ձեռնարկելու համար։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՈՑԹՆԵՐԸ

Ներկայ տարուան առաջին եռամսեային մէջ պետական հասոյթները 500,000 ոսկի աւելի եղած են եւմասցոյցին մէջ կանխատեսուածէն։

ՎԻՇԷԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՕՐԻՆԸՆԴԷՆ

Մակեդոնիոյ վիշէլի եկեղեցիներու օրինքը կը տպագրուի այս պահուս։ Տպագրութիւնը ուարթելէ յետոյ, Բուլգարիոյ նահանգները պիտի զրկուի, գործադրելու համար։ Այդ մասին հարկ եղած հրամանները տրուած են կուսակալներուն։ Հակառակ ըսուածներուն, կառավարութիւնը այդ օրինքը պիտի գործադրէ, վերջին մարդահամարին համաձայն, որով նոր մարդահամար չպիտի կատարուի։

ԵՐԲԵՍԱԿ ՋԻՆԱԼՈՅՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Իբրալի թերթը Հաագը փաշայի մօտալուտ ճամբորդութեան վրայ խօսելով կը հաւատայ թէ այն խորհրդակցութիւնները զորս օսմ. պետական մարդոց հետ պիտի ունենայ, մեծ նշանակութիւն պիտի ունենան և պիտի կարենան հաստատ և վճռական լուծում մը տալ առկախ հարցերուն։ Սակայն Իբալի անհաւանական կը նկատէ որ այս խորհրդակցութիւններուն մէջ յաւելուի Թուրքիոյ մերձեցումը Երբեակ զինակցութեան։

** Ցրտնական մամուլը դիտել կուտայ որ եթէ Թուրքիա Երբեակ զինակցութեան մէջ մտնէ, Անգլիոյ և Ռուսիոյ համակրութիւնը պիտի կորսնցնէ

բայի ոստիկանապետ Քէմալ պէյ։ Սկիւտարի ոստիկանապետ Միռնոզ պէյ նոյն պատճառով Բերա փոխադրուեցաւ։ Մանաքերի ոստիկանապետ Ասքմ պէյ Սկիւտարի ոստիկանապետ կարգուեցաւ։

ՍԱՄՍՈՆ ՊԷՅԻ ՍՊԱՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ընդ. Սպանողութեան անօրէնութիւնը հետեւեալը կը ծանուցանէ. «Սեսայի Պիլիքի խմբագիր Անվէա Սամիմ պէյի սպաննութեան գործին վրայ քննութիւն կատարուած միջոցին իր տեղեկատու ներկայացող անձերուն մէջ կը գտնուէր դերհաղարապետ Խալիլ պէյ, կայս. անձնական գունդին հրամանատար։ Քանի մը լրագիրներ այդ առթիւ ծանուցած էին թէ Խալիլ պէյ հարցաքննուած էր իբր ամբաստանեալ։ Արդարեւ, քննիչ յանձնախումբը Խալիլ պէյի դիմած է, պարզապէս տեղեկութիւն առնելու համար. հետեւաբար՝ ո և է շարժառիթ ու պատճառ չկար՝ իր ամբաստանեալ հարցաքննելու դպնն։»

ԻՄԱՄ ԵԱՀԵԱՔԻ ՊԱՏՇՈՒՐԱՆՆԵՐԸ

Երկու Սէյիտներ, Եէմէնէն մայրաքաղաք հասած են Իմամ Եահիա Համիտատինի կողմէ, մասնաւոր պաշտօնով։ Այդ երկու կրօնաւորներն են Սէյիտ Ապտուլլահ իպնը Միւթէվէքքիլ և Սէյիտ Մէհմէտ Մէհիքար։ Առջի օր, Բ. Դուռ և Շեյխ-իւլ-Իսլամի դուռը երթալով, Իմամ Եահեայի նամակը յանձնեցին Հագգը փաշայի և Շեյխ-իւլ-Իսլամին։

ԽԱԽԱՄԱՊԵՏԻ ՏԵՂԱՓՈԽԱՏԷՆ ՄԱՀԸ

Նախորդ Խախամապետի տեղապահ Մոիզ էֆ. Լէվի մահկանացուն կնքած ըլլալով, երէկ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Օրթաքէոյի մէջ։ Սուլթանը 35 ոսկիի գումար մը նուիրից, իբր յուղարկաւորութեան ծախք։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԳԱՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ օր, Բարերդի առաջնորդական փոխանորդ քահանան՝ վիճակին ախուր կացութիւնը նկարագրող իր նամակին մէջ, որ հրատարակուեցաւ, սա միամիտ և անկեղծ նախադասութիւնը դրած էր. «Վիճակիս ազգային գործերու այս տիւր և ցաւալի կացութիւնը —որուն դարման մը առնելու անկարող— պարտաւորեց զիս հրաժարիլ, խորհելով որ ամեն անկարգութիւն մէջ է մեծալուս կարգադրութիւնը»։

Արդ, Բարերդը մէկ մանրանկարն է ամբողջ հայութեան պարզած վիճակին։ Արտաքին և ներքին պատճառներ միացած են՝ այդ արգահատելի կացութիւնը ստեղծելու համար։ Բարերդի քահանան, ա՛լ ձանձրացած զզուած իր թեմին գործերուն խառնակութենէն, յուսահատական մը ժեստով մը դուրս կ'ելլայ առաջնորդարանէն, որպէսզի վիճակը որ յոռի էր, յոռեգոյն ըլլայ, այսինքն անկարգութիւնը իր ծայրայեղութեանը հասնի, որպէսզի ինքզինքը ազատագրուութիւնը մոտալուտ ըլլայ։

Այս տեսակ մը սկզբունքէն ճամբայ ելլալով, արդեօք կարելի չէ՞ սպասել խորհրդածութիւն մը բանաձեւել. «քանի որ ազգային գործերը յուսահատեցուցիչ անկարգութեան մը մատնուած են, կարգը հաստատելու միջոց մը չի կրնար ըլլալ այդ անկարգութիւնը ծայրայեղութեան ճամբան, քանի որ ամէն անկարգութեան մէջ է մոտալուտ կարգադրութիւնը»։

Լաւ իս, արդարեւ չեն կրնար նկատուիլ բոլոր այն առաջարկները որոնք իր ձգտին ազգին մէջ կարգը հաստատելու։ Հետեւապէս, Բարերդի քահանային մատնուած միջոցը կ'արժանանայ լուրջ ուշադրութեան, և իր թեզը կը դառնայ վիճաբանութեան առարկայ։

Ի պարպանութիւն անոր, չար կենսդրանի և թարմ օրինակ մը տամ։ Ներկայ սահմանադրական բէժիմը ապահովապէս կը պարթնք Ապա-իւլ-Համիտին այն տարամերժ ճգտումին, որով իր երեսուն տարուան իշխանութեան միջոցին ամէն հոգ տարաւ, ամէն միջոց ձեռք առաւ որպէսզի երկրին կացութիւնը տարուէ տարի, ամսէ ամիս, օրէ օր վատթարանայ, մինչեւ որ կայսրութիւնը կործանման դուռը հասաւ։ Այն բոլորին ուր այնպէս գտնավէժ անկումը տեղի պիտի ունենար, ու ամէն բան լմննալու վրայ էր, սակայն յանկարծական շարժումը, հակառակ մամասով, եկաւ իրերը մացնել տարբեր վիճակի մը մէջ ու երբ քայլ մը անդին կորտեան քասին մթութիւնը կը սենար, քայլ մը ասդին փրկութեան ուրեւոն լոյսը ցոլաց։ Ծայրայեղ անկարգութենէն կարգը ծնած էր։ Եթէ Համիտ իր կործանարարի թափին մէջ քիչ մը չափաւոր ըլլար, և երկու քանդածին փոխարէն մէկ հեղ գոնէ չիներ, տակաւին Թուրքիան և օսմ. ցեղերը բախտ չէին ունենար սահմանադրական բէժիմը վայելելու... գէշ աղէկ։

Հիմակ վերադառնալով մեր վիճակին, ընդունինք որ անկարգութեան տեսակէտով՝ ներքնապէս՝ ոչինչով կը տարբերինք համիտեան բէժիմի մը պարզած խառնափնթորութենէն, յարգելով համեմատութիւնները։ Բարերդի քահանային արմատական թեզը գործադրելի՞ է այս պարագային ալ։ Կրնանք յուսալ, օրինակի համար, որ եթէ ներքին երկպառակութիւնները և անկարգութիւնները դերադրական ատիճանի մը հասցնենք, փրկարար հակազդեցութիւնը կուգայ ամէն բան կարգի կանոնի մացնել։ Այս տեսակ փորձ մը ներելի՞ է։

Ահա բուն խնդիրը։

Ապա թէ ոչ մեծ դժուարութիւն մը չկայ խառնակէն քառասունի վերածել ազգային կացութիւնը, պատրիարքը վար առնելով, ազգային իշխանութիւնները վանտելով, պատրիարքարանը փակելով, ազգային գործունէութեան մեքենան կեցնելով։ Ակէց վատթար բան կարելի՞ է երեւակայել։ Ցեռոյ. յետոյ ինչ կարելի է ակնկալել։ Փրկարար հակազդեցութիւնը ուրկէ պիտի դար. երկնքէ՞ն, նախախնամութենէ՞ն, որոնցմէ փառքերնս առինք՝ հակառակ դարերէ ի վեր բազկատարած մեր ջերմեռանդ աղօթքներն ու մաղթանքները իրենց ուղղելնուս։ Մեր բարեկամներէ՞ն. ունինք. մեր պաշտպաններէ՞ն. ունինք։ մեր ներքին թաքուն ուժերէ՞ն. մնաց առանկ բան։ Բարերդի քահանան ամէն ինչ ծայրայեղութեան մղելու իր թափին մէջ՝ յոյս մը ունի, որ կեդրոնի իշխանութիւնն է։ Համիտ իր կործանարարի խոյանքին մէջ յանկարծ երբեսարդ թուրքիան իր դէմը գտաւ։ Այս մասին՝ մեր յոյսը ինչ կրնայ ըլլալ։

Ոչինչ։

Դերադոյն անկարգութեան մէջ մեր գտնելիքը ապահովապէս վերջնական փճացումն է։ Հակազդեցութեան յոյս չկայ։ Եւ ինքզինքս ալիսարի ամէնէն բարեբաստիկ մարդոցմէն մէկը պիտի տեսէի եթէ ինձի ցոյց տրուէր փրկութեան կրնալու մը ազգային ծայրայեղ անկարգութեան պարագային մէջ։ Կարեւոր հարց մըն է ասիկա։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նիսան բացուեցաւ ժամը 8ին՝ 48 երեսփոխաններու ներկայութեան. կը նախագահէր Ս. Պատրիարք Հայրը և կ'առնապետեր Պ. Պ. Փափազեան։

Կարդացուեցաւ մէկ քանի բացակայող երեսփոխաններու գրերը և Մինաս Չերազի հրաժարականը, որուն իբր պատճառ ցոյց կուտար իր ճամբորդութեան երկարիլը։ Առնապետը քուէի դրաւ հրաժարականը որ 12ի դէմ 18 ձայնով մերժուեցաւ։ Կալուածոց յանձնաժողովը իր դիւանը կազմեր և ծանուցեր էր, Ժողովը ընդունեց։ Ազգամարտ երեսփոխան ընտրուած էր Ղեւոնդ Պ. Մելօեան, Ժողովը հաստատեց։

Ուսեփս Սուրէնեան նամակ մը ուղղած էր Ազգ. Ժողովոյ դիւանին, որ յայտարարեց թէ անպատշաճ լեզուով մը մը գրուած է նամակը և հետեւաբար չկրնար կարդալ։ Հինգլեան էֆ. ըսաւ թէ՝ թող իրեն վերադարձուի այդ նամակը որ պատշաճ լեզուի մը վերածէ։

Տ. Ռճն. Պօյաճեան. — Պարզ անհատներէ եկած նամակները չեն կարդացուիր։

Հմ. Արամեանց. — Երբ պաշտօնական մարմիններէ եկած նամակներ չեն կարդացուած, սա ալ պէտք չէ կարդացուի։

Ստեփանպեան. — Ժողովը կ'ուզէ՞ որ իրեն վերադարձուի նամակը պատշաճ եղանակով մը խմբագրուելու համար։

Ցավն. Հինգլեան նախաձեռնեան դիւանէն առաջ բարձրակոչը կը կրկնէր. Ժողովը ընդունեց և անոր տեղ ընտրեց Աբրահամ Տէր Յակոբեանը։ Յարաբերական դիւանին անդամ ընտրուեցաւ Պետրոս էֆ. Խորասանճեան։

Մ. Նաթանեան գրով մը կը հարցնէր թէ՝

Իրաւ է որ կարգ մը պաշտօնական թուղթեր ծածկուած են իբր թէ։ Եւ ասոնց մասին բացատրութիւն կը պահանջէր։ Միեւնոյն իմաստով Վանան Թէքէեան եւս կ'առաջարկէր հարցում մը ուղղել Վարչութեան թէ սոնոյգ են զեղծումները և ինչպէս առաջ կը տարբերին քննութիւնները։ Նոյնպէս կը հարցնէր թէ իրաւ է որ Պատր. Փոխանորդը նամակ մը ուղղած է զեղծարար քարտուղարին և Նպատրիցէն դրամ խնդրած է, բան մը որ անոր վարկին կը վնասէ իբրև Պատր. Փոխանորդ։

Մ. Նաթանեան. — Ես երեք իրողութիւններու մասին հարցում կ'ուզեմ միայն և լուսաբանութիւններ կ'ուզեմ տալնալ։

Վ. Թէքէեան. — Ես մանրամասնած չեմ, բայց հարցումս խտացուցած եմ. գիտէք թէ օրքան մեծ գայթակղութիւն պատճառեցին այդ զեղծումները. մեր պարտականութիւնն է պաշտօնապէս լսել Վարչութիւնը. նաեւ կ'ուզենք գիտնալ թէ ասկէ վերջ չկրկնուելու համար միջոցներ ձեռք առնուած են և ինչ են այդ միջոցները։ Երկրորդ հարցումս ալ յարակից է առաջինին. կը ցաւինք որ անցեալ նիսանին այդ խնդիրը հոս բերուեր բայց վերջնական անօրինութիւն մը չէ եղեր։

Ս. Պատրիարք Հայրը իբրեւ նախագահ Խառն Ժողովին թող պատասխանէ։ Նպատակ ուզեր է Պատր. Փոխանորդ. չեմ ըսեր թէ զեղծում է. բայց ինքնին վարկաբեկիչ է Փոխանորդին համար։

Յ. Շահրիկեան. — Ասիկա դիւանական խնդիր է. նախ Ժողովին կը հարցուի թէ կ'ընդունի այս հարցումը. առանց առոր ինչպէս կարելի է վիճաբանութեան դնել։

Ստեփանպեան. — Բայց եթէ ուզէք օրակարգ կ'անցնենք։

Յ. Շահրիկեան. — Օրակարգի ալ չէք կրնար անցնել։

Խ. Սիմոնեան. — Սարգիս էֆ. Դաբրագոյ ոնած է պատրաստել Պարիարքարանի հին ֆէրմաններուն ցանկը և պիտի ներկայացնէ Պատրիարքարանին. անկէ կրնաք օգտուիլ պաշտոնաթուղթերը ճշդելու համար։

Հ. Խաճատուրեան. — Վարչութիւնը երբ կասկած ունեցաւ թէ Պատրիարքարանը այլ եւս վստահութիւն չի ներշնչեր, անմիջապէս Տնտես. Խորհրդոյ պաշտօնատուաւ քննութիւններ կատարել, և ինչպէս գիտէք այդ մարմինը իր հարցաքննութիւնները առաջ կը տանի։ Երբ իր տեղեկագիրը մեզի բերէ —քանի որ դեռ եղրակացութեան մը չէ եկած— այն ատեն մենք ալ կը քննենք և եթէ պէտք դատնք Պատրիարքարանի վերակազմութիւնը կը կատարենք, նախորդ Վարչութեան անդամներէն Պ. Ե. Շահրիկեանի պատասխանատու ծրագրին հանձայն։

Մ. Մսերեան. — Վանան Թէքէեանի հարցման մէջ կէտ մը կայ —Փոխանորդին նամակը— որուն մասին անցեալ նիսանին եւ խօսած էի. այդ նամակը հրատարակուեցաւ թերթերուն մէջ։ Ինչպէս դիտէք Հրանդ Մարգարեանի զեղծումները նախապէս քննուեցան Փոխանորդ Հօր կողմէ։ Բայց այդ զեղծարար քարտուղարը յետոյ Փոխանորդին մէկ նամակը կը յանձնէ Նպատրց Ցանձնաժողովին, ըսելով որ այդ նամակին մէջ եղած պահանջը չգոհացնելուն համար էր որ զինքը կ'ամբասանեն։ Պատր. Փոխանորդը նպատ ուզելու համար կրնար դիմել Պարիարքին կամ Նպատրցին։ Ես կը դատապարտեմ և կը մերժուիմ Պատր. Փոխանորդը իր այս արարքին համար։

Ե. Շահրիկեան. — Դիւանը պէտք էր հարցնէր ժողովին թէ՝ վարչութեան ըսածը բաւական կը նկատէ՞. ասկէ զատ մեծամասնութիւն չունինք և սա՛ էլ ա՛ կրնար ազդել այս խնդրով։

Ռ. Զարդարեան. — Նաթանեան էֆ. երեք որոշ կէտերու մասին հարցում կ'ուզէր. առանց մասին կարելի չեղաւ որոշ բացատրութիւն մը լսել Վարչութենէն։

Հ. Խաճատուրեան. — Կանխագիր կարծիքներ չենք կրնար յայտնել, քանի որ Տնտես. Խորհուրդն ալ դեռ իր տեղեկագիրը չէ բերած և քննութիւնները կը շարունակէ։

Ե. Շիրինեան. — Դեռ քննութիւնները աւարտած չեն. յառաջիկայ երեքշաբթի օր նոր քննութիւններ կան կատարուելիք։

Հ. Արամեանց. — Կէս ժամուան մէջ չի լուծուիր այս Կորդեան հանգոյցը, ազգ. հաստատութիւնելու մէջ բոլոր դրած չարաշահութիւններուն առաջին օղակն է որ կը բացուի. քիչ մը համբերութիւն. քիչ մըն ալ շրջապատց ըլլանք և ժամանակ տանք վարչութեան որ անաղմուկ առաջ տանի իր քննութիւնը և այսօրուան առած բացատրութիւնները լսենք միայն առ ի տեղեկութիւն։

Ա. Արսենեան. — Թուղթերը գողցուած են թէ ոչ. ասիկա կը հարցնենք..

Մ. Մսերեան. — Ես Փոխանորդը կը մեղադրեմ և այդ մեղադրանքին պատասխան մը չտրուեցաւ...

Ա. Արսենեան. — Նախ վարչութիւնը թող ըսէ թէ՝ իրօք թուղթեր գողցուած են թէ ոչ։

Ե. Շիրինեան. — Ո՛չ մնաուկ բացուած է և ոչ ալ դրամ գողցուած. միայն թուղթեր գողցուած են կրսուի. կրնանք ամիջապէս ըսել թէ՝ գողցուածներ կան թէ ոչ. պէտք է սպասել քննութեան։

Ս. Բիւրաս. — Այդ զեղծարար քարտուղարը տուներ և արտաքմաններ ունի եղեր. ինչ պիտի ընէ վարչութիւնը եթէ ծախելու ելլէ։

Հ. Խաճատուրեան. — Այսօրուան խնդիր չէ թուղթերուն գողցուիլը. քանի տարուան խնդիր է. սպասեցէք որ առանց հապճեպի վարչութիւնը կատարէ իր քննութիւնը. այսքան վիճաբանելու իրաւունք չունիք. պէտք է լղէք վարչութեան։

Վ. Թէքէեան. — Ես կը փափաքէի որ իմ հարցումս երկրորդ մասին համար ալ պատասխան մը տայ խառն ժողովը, որուն նախագահն է Պատրիարքը որ վճարուած ալ է...

Հ. Խաճատուրեան. — Անպատշաճ է այդ վերջին բառը...

Վ. Թէքէեան. — Ասկէ զատ վարչութիւնը տեղեկագրերի պաշտօն տրուած է Խաճատուրեան էֆ.ի որ խնդիրներէն տեղեկութիւն չունի։

Ս. Պատրիարք. — Դուք վարչութիւնը կը նախատէք, երբ յանուն վարչութեան անոր մէկ անդամը կը խօսի ըսել է գիտէ խնդիրները։ Անցեալ անգամ ըսուեցաւ որ կաղաք է փոխանորդին ուղղած. հիմա կ'ըսեն թէ նպատ է։ Կ'ըսուի թէ ինչու Խառն Ժողովը նկատի չառաւ. բայց երբ այս ժողովը մերժեց ձեր առաջարկը (խօսքը Մաերեան էֆ.ի ուղղելով) դուրս ելաք ժողովէն նախատելով Մելիքեանը. և դուրս ելլելէ վերջն ալ ներս մտաք. ես ինքս չտրցի խնդրոյն մէջ մտնել. բայց հիմա ըսեմ թէ օրեր առաջ Փոխանորդը եկած էր ինծի, ըսելու համար որ պղտիկ օգնութիւն մը ըլլայ իրեն. «Եթէ կուզես ես կուտամ» ըսի. բայց ինքը դիմում ըրեր է. ես էի որ անցեալ անգամ ըսի թէ փոխանորդին ըրածին ձեւն է որ անպատշաճ է. ուրիշ չատեր նպատաւորուեցան այդ նպատաներէն. ինքը Հ. Մարգարեանն է որ փոխ.ին այդ տեսակ դիմում մը ընել տուեր և ես ալ կը խօսիմ ըսեր է և ահա տարիկ է որ նամակով մը յիշեցուցեր է վարդապետը։ Ես չսիրեցի իր ձեւը։ Ժողովը եթէ կուզէ կը փակէ խնդիրը. եթէ ոչ խառն ժողովին առջեւ կը բերենք, կը քննենք և կը հանենք իր աթոռէն։

Ստեփանպեան. — Դիւանը անցեալ նիսանին իր պարտականութիւնը կատարեց, և կարդ հրաւիրելով Պ. Մաերեանը։ Եթէ կ'ուզէք Արամեանց էֆ.ի հետեւեալ բանաձեւը կարդացուի։

«Ազգ. Պատրիարքարանի զեղծմանց մասին առայժմ բաւականանալ վարչութեան տուած բացատրութիւններով և սպասել արդիւնքին։»

Իսկ Վ. Թէքէեան կառաջարկէր.

Ժողովը փոխանորդի խնդրոյն մասին նախագահին բացատրութիւնները ընդունելով յետոյ, ցաւ կը յայտնէ որ խառն ժողովը նկատի չէ առեր խնդիրը և կը լղէ վարչութեան, որպէսզի քննէ։

Հ. Խաճատուրեան. — Թէքէեան էֆէնտի այդ տեսակ բանաձեւ բերելու իրաւունք չունի։ Ազգ. ժողովը անցեալ նիսանին անտեսեալնք թողուց փոխանորդի խնդիրը և հետեւաբար Խառն ժողովն ալ իրաւունք չունէր առով զբաղելու։

Ընդունուեցաւ թէ՝ Հմ. Արամեանցի և թէ՝ Թէքէեանի բանաձեւը. միայն թէ ժողովը երկրորդ բանաձեւին մէջէն վերցուց «յաւ կը յայտնէ» բացատրութիւնը։

Ներսէս էֆ. Օհանեան կը հարցնէր թէ ճիշդ է որ Շապէն-Գարահիսարի մէջ եկեղեցիին կղմինտրները կարեր և կեցնելով դուռերը բացեր են. եթէ ճիշդ է, ի՞նչպէս, ինչ բրած է Վարչութիւնը։

Հ. Խաճատուրեան. — Ցաւալի է որ սուգութիւն է. Վարչութիւնը իր նախագահին միջոցաւ հեռագիր մը ուղղեց տեղւոյն [illegible] թէ իր պաշտօնը կրնայ շարունակել և եթէ [illegible] քաղաքներ կան կրնան դիմել կեդրոնին։ Բայց հակառակ ասոր գրգռութիւնը չարունակած է. դարձեալ հեռագրեցինք որ ազդ. Վարչութեան պէտք չէ անտասել և եթէ բողոք ունին կեդրոնը կրնայ քննիչ մը ղրկել։

Ն. Օհանեան. — Երբ Վարչութեան հրամանը հոն գնաց ու չգործադրուեցաւ, ինչ ըրաւ Վարչութիւնը. ասոր վրայէն լռութեամբ անցաւ տեղեկագիրը. մենք անդին անագին ցաւեր ունինք և առանկ բաներով կ'զբաղինք. բայց այս ամէնուն մէջ նոյն պատասխանատու է Ս. Կաթողիկոսը...

Հ. Խաճատուրեան. — Եւ առէք Կաթողիկոսի մասին ըսածներդ։

Ստեփանպեան. — Այո՛, եւ առնելու էք։

Ն. Օհանեան. — Եւ առի. բայց նորէն հոս պիտի գամ. ասկէ առաջ երեք երեսփոխաններ Վարչութեան կը դիմեն մի թիկի խնդրին համար և ահա գժտութեան խնձոր մըն է որ մէջտեղ կը նետուի։

Ստեփանպեան. — Խնդրէն կը շեղիք. հետեւաբար խօսք չունիք։

Ն. Օհանեան. — Ի՞նչ իրաւունք ունիք լռեցնելու. դուք չհակցաք ըսածս...

Հ. Արամեանց. — Առանց խնդրին խորը մտնելու կը լռեցնէք զինքը. նախ լսելու էիք բանախօսը։ Խաճատուրեան էֆ. անպատրաստ էր կարծեմ այս խնդրի մասին, իսկ եթէ պատրաստ է թող ելլէ պատասխանէ. մեզի չըսին թէ խնդրին բուն արմատը ինչ է և ինչպէս ծագում առած է. ես կ'առաջարկեմ որ լուսաբանուի խնդիրը։

Հ. Խաճատուրեան. — Այո՛, մինչեւ որ ծագում առած է. ազգ. երեսփոխան մը «Երկաթուղիներու օգտակարութեան վրայ պիտի խօսիմ» ըսելով կղմինտրները կը բանան և վար կ'ինկան ու կը բանախօսեն. ես կը կը կարծէի որ ժողովը այս հրաբորբոք խնդրին վրայէն կ'անցնէր առանց կանգ առնելու։

Ց. Զիլեան. — Կերուի կոր որ Պատրիարքը չի կրնար կառավարել...

Ռ. Զարդարեան դիտել տուաւ դիւանին Ագիլեանի անպատշաճ խօսքը և դիւանը եւս առնել տուաւ այդ խօսքը։

Ն. Օհանեան. — Մինինկներն են պատճառ բան. ես ալ ճիշդ առաջ կանարկէի. ինչպէս ըսի ասկէ առաջ երեք երեսփոխաններ խնդիր հանեցին. խառն ժողովը որ կրնար իր մէջ վերջացնել. խնդիրը հոս բերաւ և Ազգը այսօր ասոր մասի բաժնուեցաւ. վերջը կամ. կոնդակը՝ նկատ և առի գործադրութիւն խառն ժողովին զրկուեցաւ, որ վերջին որոշումին յանգեցաւ։ Վարչութիւն մը և իր նախագահը քիչ մը հեղինակութիւն ունենալու են և կը ցաւիմ որ ոչ վարչութիւնը և ոչ ալ նախագահը իրենց պաշտօնը չկրցան կատարել և նոր խնդիրներ յարուցուելուն պատճառ պիտի ըլլան։

Ռ. Զարդարեան. — Ճ. Գարահիսարի մէջ տեղւոյն Բաղաք. ժողովը արգիլեր է մինինկը, երբ հոս այս ժողովը դեռ վերջնական որոշում մը տուած չէր...

Մ. Սուրեան. — Կրնամ թէ ազգ. իշխանութիւնը չկրնար իր ազդեցութիւնը պահել. բայց այդ մեղադրանքին հասցէն սխալ է, ատիկա այս ժողովին ընելու է, որ ինքզինքը յարգել տալ չգիտեր. անդին Շ. Գարահիսարի ժողովուրդը դէմ կելլէ տեղւոյն քաղաք. ժողովին, որ իր կարգին եկեղեցիները փակելով դէմ եղած էր կեդրոնի Վարչութեան։

Ճ. Շահրիկեան. — Շահրիկեանի բանախօսութեան առթիւ առանկ դէպքեր չեն ծագած. վարչութիւնը առանկ յայտարարութիւններու մէջ քիչ մը սառիկ ըլլալու է, վարչութիւնը կը կարծէ որ հոն օրինաւոր ժողովներ կան. բայց նոյն իսկ եթէ ըլլայ. կը հարցնեմ թէ եկեղեցիներու տէրը քաղաք. ժողովներն են թէ թաղ. խորհուրդները։ Վարչութիւնը ինչպէս նոր գաւառ. ժողովի մը հրահանգ կուտայ, երբ հինին օրինական պայմանաժամը լրացած չէ դեռ. և կը հաստատէ քաղաք. ժողով մը որ օրինական չէ. առանք են պատճառը նոյն տեղի ժողովրդական գրգռութեան և ոչ թէ Շահրիկեանի բանախօսութիւնները։

Դ. Տ. Մովսէսեան հիմնուելով Պ. Շահրիկեանի [illegible]ներուն վրայ կարգ մը մտացածին յայտարարութիւններ ըրակ և Շահրիկեանը ամբաստանեց։

Շահրիկեան. — Սա՛ւեռ յերիւրիլու ոչ ոք իրաւունք ունի. սուտախօսութիւն է ասիկա։

Դ. Տեր Մովսէսեան. — Ես ձեր խօսքերուն վրայ կը հիմնուիմ. դուք ինչ կ'ուզէք ըսէք. ես կ'ըսեմ որ դուք իրաւունք չունէիք խառնուելու այդ տեսակ գործերու. ընդհակառակը։

Ստեփանպեան. — Երկուքնուդ ալ վարմունքը և խօսքերը անպատշաճ են։

Շահրիկեան. — Կը կրկնեմ. սուտ է և սուտախօսութիւններ են ըսածները։

Ստեփանպեան. — Ի կարգ կը հրաւիրեմ Շահրիկեան էֆէնտին՝ ատենագրութեամբ։

Ճանկիլեան. — Երբ Ազգ. Ժողովը ատանոյ բան մը հաղորդած չէր Շապին-Գարահիսար, անոնք ի՞նչ իրաւունքով կը փակեն եկեղեցին. եւ դատապարտելով կը դատապարտեմ տեղւոյն Բաղ. Ժողովը։

Հ. Արամեանց. — Լսածդոյն է որ օրակարգ անցուի խնդիրը։

Յ. Սարգիսեան. — Մեր Սարեանի կողմէ արուած գիր մը, որով կ'ամբաստանի որ մինինկներ քուէ տալ Խառն դիկոսական կոնդակին ոգին եղծած և Ազգ. Ժողովին այդ առթիւ տուած որոշումը չէ յարգուած։

Վարչութեան կողմէ Խաճատուրեան էֆ. բան թէ՝ Խառն Ժողովը եկեղեցիները միայն եկեղեցիները միայն եկեղեցիներ. պաշտամանը յատկացնելով ուղած էր առաջքը առնել եղբարասան կռիւներու և ատոր համար միայն քաղաքական մինինկները չէ արգիլուած, այլ արգիլուած է նաև դպրոցական հանդէսները, քուէարկութիւնները եւայն։ Ասով վարչութիւնը ուզեց խաղաղարար դեր մը կատարել։

Մ. Հայկազն պատասխանելով ըսաւ թէ վարչութիւնը իրաւունք չունէր Ազգ. Ժողովին վճռը ընդլայնելու, իրենցինչ որ դրկուած էր ան պէտք էր դասապէս գործադրէր։

Ստեփանպեան առաջարկեց նախաձեռով նկատի չառնել Սուրեանի առաջարկը և Ժողովը ձայնով մերժեց պարտաւանց քուէ տալ։ Նիսան փակուեցաւ 10ին։

ԲԱՂՈՒԱՌ. ԺՈՂՈՎ.

Բաղաք. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք հօր. բայց մեծամասնութիւն չունենալուն, խորհրդակցութիւններ կատարեց օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներու մասին։

ՕՐԻԼԻՍ 10

Ազգ. ոստին առթիւ տեղի ունենալիք նաւանանդէսին ներկայ գտնուելու համար հրաւիրագիր ղրկուած էր Ս. Պատրիարք հօր։ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան պիտի փոխանորդէ Ն. Ամենապատուութեան։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ս. Պատրիարք հօր կողմէ հրէից Նախորդ խախամապետի տեղապահ Մոիզ Լէվի էֆ.ի յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցաւ երէկ պատր. փոխանորդ Հայր Սուրբը։

ԴԱՐՁԵԱԼ ՇԱՐԱՆԱՆՈՒՄ

Կաղուսի խմբագիր Պ. Երուանդ Թօլեան նորէն յարձակում կրեց առջի գիշեր, Գալատիոյ, Մէօսիւրարի թատրոնը գացած ատեն։ Զարս հոգի Պ. Թօլեանի վրայ յարձակեցան և գաւազանի հարուածներով գլխէն վիրաւորեցին զայն։ Պ. Թօլեան սկսաւ օգնութիւն աղաղակել։ Գիշերապահները հասնելով, ձերբակալեցին յարձակողները և ոստիկանութեան յանձնեցին զանոնք։ Նախնական հարցաքննութենէ մը յետոյ՝ յարձակողները Սկիւտարի ղրկուեցան։ Պ. Թօլեանի վէրքերը թեթեւ են։ Յարձակողներէն մէկն է ուսուցիչ մը, Պ. Գրիգոր Եսայեան։ Կ'ըսուի թէ կուսակցականներու գործ է այդ յարձակումը։ Բայց երբ վերջ պիտի գտնեն այս բուռն մթնոլորտը և ցաւալի մթնադէպերը։

ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ.

Հայոց հրատարակչական Ընկերութեան վերջին նիստին Պոլսոյ ներկայ անդամներուն 2/3 մեծամասնութիւն չգոյանալուն պատճառաւ կարելի եղած չըլլալով կանոնագիրը վերջնապէս վաւերացնել, որ անդամներէն ամենապարար կը խնդրուի ներկայ ըլլալ, յառաջիկայ կիրակի, 11 յուլիս, առտուան ժամը մէկին (Ը.Թ.) Ղալաթիոյ խորհրդարանը գումարուելիք նիստին։

. Վարչական խորհուրդի Ատենապետ

Դ. ՋՈՒՐԱՊ

Օրակարգ.— Երկրորդ ու վերջին ընթերցում և վաւերացում կանոնագրի

Ատենադպիր

Յ. ՍԱՑԱՏՊԱԼԵԱՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԸՐ

Պ. Դ. Քալանթարեանց անցեալ կիրակի կատարեց, Դալաթիոյ կեդր. վարժարանի Ամփիթատրին մէջ, իր Նմոյշ-Դասախօսութիւնը։

Առաջիկայ կիրակի ժամը 6ին կը սկսի բուն Մանկավարժական Դասընթացքը նոյն ամփիթատրոնին մէջ, և պիտի շարունակէ մինչեւ 1 սեպտեմբեր։

Փափաքողները կը հրաւիրուին այս շարմու աշխատագրուիլ յատուկ առտարին մէջ, Սեբաստիա խան, 12, Ս. Դաթեանի Դպրոցները։ 3—4

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Կալաթա, Եիւքսէ-Գալաթրրմ, թիւ 45

Սոյն աշխատանոցին տերը երկար տարիներ Եւրոպայի զանազան արուեստանոցներու մէջ աշխատելէ յետոյ տեսնէ՞ մը ի վեր հաստատուած է Կալաթա, Եիւքսէք-Գալաթրրմ։ Իր աշխատանոցին մէջ կը փորագրուին ամէն տեսակ գործեր նուրբ և ճաշակաւոր, ինչպէս նաեւ քիմիական մեթոտներով զինկոգրաֆիէ կազապարներ, ուսուցչաց գրագրութիւն։ Բուսուցչ կնիքներու փոքր վարպետներ ամրցեալ կը դարձնեն քաուչուկէ կնիքներու գործերը։ Մէկ լեզուով կնիք մը կլոր կամ ուրիշ ձեւ 6 ղրշ., երկլեզուեայ կնիք մը 8 ղրշ., երեք լեզու քաուչուկէ կնիք մը 10 ղրշ.։ Տպագրութեան արագասիպ մեքենայով մը օժտուած է արուեստանոցը, ձեր։ուշադրութիւն ամէն տեսակ գործատպագրութեանց. 60 ղրշ.էն վար։— Տպագրութեան գործ ստպաբողներուն քաուչուկէ երկլեզուեայ մնիք մը կը նուիրուի։ Գաւառներէն յանձնարարութեանց կը սպասուի։

ՀՅԵԿ. ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑԻ ՏՆՕՐԷՆ-ԼԱՒԻՉ

ԴԻՆՕՐԴ Ն. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Փորագրիչ-տպագրիչ

50—15

ԹԷՐԷ ՊԱՇԻՒ ՊԱՐՏԷԶԸ ԵՒ ԹԱՍՐՈՆԸ

Այս գիշեր Թէրէ Պաշիի պարտէզին մէջ արտակարգ չքեղութեամբ պիտի տեսնուի Օսմ. Սահմանադրութեան տարեդարձը։ Դիւթական տեսարաններ պիտի պարզուին և անակնկալները իրարու պիտի յաջորդեն։ Թէ՛ զինուորական նուագախումբը և թէ պարտէզին նուագախումբը ընաիր կատարներ պիտի տեսնեն։ Զանգանցութիւն մը ալ տեղի պիտի ունենայ։ Մուտքի գինն է 3 ղրշ.։ Սահմանային թատրոնն ալ գեղեցիկ ներկայացում մը պիտի տարքուի զմայլելի աբօքհօզում մը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՕՍՄ. ԴՕՄԻԴԷՆ

Դաղանի քամիդէն երեւան հանուելուն հետեւանքով, օսմ. քամիդէն աւելի գործօն ընթացքի մը պիտի հետեւի։ Մ. և Ց. քամիդիէն հեռացած կարող անձնաւորութիւնները պիտի հրաւիրուին անդամակցելու նոյն քամիդէին։ Մեծ արդիւնքներ կը սպասուին այդ որոշումէն։ Ձիշդ այդ նպատակաւ է որ ինքը կը տարուի Սապահէտտին իշխանին հետ համաձայնութեան մը յանգելու և որոշուն համար օսմ. քամիդէէն անդամ մը Բարիզ կ'երթայ, ինչպէս ծանուցած էինք անցեալ օր։

ՍՍԼԱՄԼԸԳԸ

Սելամլըգի արարողութիւնը երէկ կատարուեցա

ԱԶԴ
ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՄԻՋՈՑ
ՄԻԱՅՆ 166 ԶՐՈՒՇՈՎ

Այս միջոցն է գնել Հոլանտական Բռէսի Ցոնսէի 1904թ. փոխառութեան պարտաթուղթ մը, որ Եգիպտական Բռէսի Ցոնսիէն, Բումելիի երկաթուղիի, եւն., պարտաթուղթերուն յար և նման է, բայց անոնցմէ աւելի շահելու հաւանականութիւն կ'ընծայէ, որովհետեւ իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մէջ 2,000 թիւ կը շահի, այսինքն Եգիպտ. Բռէսի Ցոնսիէէն 1974 թիւ աւելի և Բումելի երկաթուղիէն ալ 1050 թիւ աւելի կը շահին։ Հոլանտական Բռէսի Ցոնսիէի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը երկու ամիսն անգամ մը, տարին վեց անգամ կը կատարուի Ամստերտամի մէջ պետութեան հակակշռին տակ։ Ամբողջ փոխառութիւնը բաժնուած է 72,000 կարգաթիւի։ Թուրքիոյ մէջ Հոլանտական պանքա չգտնուելուն համար մեր ընկերութիւնն ամէն առնս կը վերագնէ հոլանտական Բռէսի Ցոնսիէի պարտաթուղթերը Եւրոպայի հրապարակին համաձայն լաւագոյն գինը վճարելով։ Նոյն պարտաթուղթերն առանձնանալով դրամ փոխ կուտայ նաեւ իւրաքանչիւր թուղթի համար մէկ օրմ. ոսկի հաշուով և տարեկան 6 առ հարիւր տոկոսով։ Ուրեմն փոխանակ բռօմս գնելու տարեկան 60 զրշ. կորսնցնելով, կամ ուրիշ վիճակահանութեան տոմսեր գնելու՝ աւելի մեծ կորուստի մը ենթարկուելով, կը յանձնարարենք գնել Հոլանտական Բռէսի Ցոնսիէի պարտաթուղթերը, որոնք արքայական հրամանագիրով արտօնուած եւ հրապարակ հանուած և կայուաններով երաշխաւորուած են և հիմակուան գինն է ընթացիկ դրամով 166 զրշ.։ այսինքն ամէնուն համար ալ մատչելի գին մը։ Հոլանտական Բռէսի Ցոնսիէի արժեթուղթ գնելով ամենեւին վնասի չէք ենթարկուիր, որովհետեւ մինչեւ 70 տարի կամ ձեր առած դրամը պիտի գանձէք, կամ վարը յիշուած լեցուն պարգեւները պիտի ստանաք։ Հոլանտական Բռէսի Ցոնսիէ գնողը, պարտաթուղթին փոխարէնէն զատ առանց ուրիշ դրամ վճարելու, 70 տարուան միջոցին 420 վիճակահանութիւններով քաշուելիք հետեւեալ պարգեւներուն պիտի մասնակցի.

250,000	Ֆր.ի պարգեւներ	70	անգամ
150,000	»	» 70	»
125,000	»	» 70	»
100,000	»	» 70	»
75,000	»	» 70	»
62,500	»	» 70	»
10,000	»	» 420	»
1,000	»	» 2100	»

և աւելի պակաս չահող ուրիշ շատ մը պարգեւներ։ Գաւառներէն կամ արտասահմանէն գնել փափաքողներն հաճին փոխարժէքը մանցաբոնով կամ չէքով ղրկել հետեւեալ հասցէին.—

Crédit populaire Ottoman
Société en Commandite

7 Քիւչիւք Թիւնէլ, Խոչէ-բէ 3, և. 7, Պոլիս-Գալատա դիմաց։

Աւելի տեղեկութիւն ստանալու համար դիմել նոյն ընկերութեան։ Գաւառներու մէջ վաճառուն յանձն առնող գործակալներն կ'ուզուին։ 36—7

Բիւոնէր հայ. Թուաբկիչները յանձնարարելի են բոլոր գործի մարդոց։

Մէկ վայրկեանի մէջ 200է աւելի թուական կարելի է նշանակել սոյն մեքենայով։

Գործածելի առմարներու, ստացագիրներու, դրոշմաթուղթերու, հաշուեցոյցերու, եւն., եւն.։

14 Յուն. 1910 Ձիշդ տպագրումի տարի և նման կը նշանակէ թուականները։

Մինչեւ 1921 տարին ապահովեալ է։

ԳԻՆ 6 ԶՐՈՒՇ

Փնտռեցէք բոլոր թղթավաճառատուները

Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ

ԱԲԵԼ ԱՒԴԵՐ

Գալաթիա, Կիւմիւշլի խան

ԾԱՆՕԹ.—Գաւառներէ յանձնարարութիւնք անմիջապէս կը դրկուին, դրամը կանխիկ վճարելի ու փոստի ծախքը գնողին վրայ ըլլալու պայմանաւ։

Մասնաւոր զեղչ վաճառողաց համար

50—19

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԸԼ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկ. կեդրոնատեղին Ճէյմս Պիլտինկ Զրէյ Սրրիք
Ընկերութեան դրամատունն է Տճի Լօնտօն Էնտ Բրոլէնըլ Պանք–Լիմիթրդ, 42 Քասլ Սթրիթ, Լիվրբուլ.

ՏՀԻ ՆՕՐԹ ԻՍԹԸՐՆ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկ. կեդրոնատեղի.— Պանք Զէմպրս, Պօնտկէյթ Տարիինկթրն
Ընկ. դրամատունը.— Տճի Լօնտօն Ճօյն Սթոք Պանք Լիմիթրդ—Տարիինկթրն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան և արդարաբար ու պատրաստակամ ծառայութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ չէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամէնէն ժամանակակից գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր ներկայացուցիչ։ Ապահովագրական ընկերութեանց համաձայնագրողէն (սիմսարք) դուրս կ'աշխատին։

Արեւելքի ընդհանուր լիազօր Տճօրեն (Manager)
ՎԻՇԷՆ Ա. ԴԱՎԼԱՆԵԱՆ
Գիս (Secretary)
ԵԴՈՒԱՐԴ ՀԱՊԵՍԱՆ

Կալաթա, Իլիսաի խան, Ն° 7, 8

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ

ԼԱՕ ՔԱՐ
Էնտ ճէնէրալ ինշուրանս քոմփընի լիմիթիտ
անգլիական ապահովագրական ընկ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բոլ Զրշեարս Լընտրն

Դրամագլուխ	Անգլ. ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ
օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ա՛և է սէնտիֆիքա [illegible] ապահովագրել. հետեւաբար [illegible] ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրուելու համար չէնքերու զանազան սէնտիֆիքաներու գիներէն ԶԳԱԼԱՊԷՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂԻՈՅՆ ՎՐԱՑ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՋՕՐՔ ՉԻՋՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐԲԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԵՆԷ
ԿԱԼԱԹԱ, ԱՏԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքաղրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բոլանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախսուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի հետ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Զարշը Պոյը, թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի առնը։ 54

ԻԻՆԻՕՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԹՎԱԿԱՆ 1828–1829

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ԹՎԱԿԱՆ 9, ԲԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԾՐԱԳՐԱԿԱՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագրին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուականներէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստը գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻԻՆԻՕՆԻ ապահովագրելոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր գեղչեալ սակագոյց. նպաստաւոր պայմաններ՝ ոչ համեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ա՛և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն ժամանակակից գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՑԻ, եւն. եւն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տճօրեն ՍԻՄՈՆ ԴԱՇՍԷՐԼԵԱՆ
Գիս ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Գալաթա, Սուլթան-Համամ, Բաթքրթը Օղլու Բաղաժ։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷ՛Ք
Տիկիններ՛ և օրիորդնե՛ր, ձեր ամառնային գնումները ընելէ առաջ, անգամ մը այցելեցէք Լամպրօքլօ եղբարց «Աթէնքի վաճառատունը», որ կը գտնուի Բերա, մեծ փողոց, Բանտիա և կեղեցիին քով, Բաբաժ Հաճօրլու, թիւ 278։ Ամէն օր մեծ քանակութեամբ կը հանին զանազան գործերով կերպասներ՝ մետաքսէ, բուրդէ ու կաւէ, կանանց քսթիւմ-թայէօներու և բրուտէկօթներու համար։ Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ կարնիթիւրներ և զանազան գոյներով ժապաւէններ, մետաքսէ հովանոցներ, 30 զրուշէն սկսեալ պլուզներ, ժիլեթներ, ձեռնոցներ, գուլպաներ, քօղեր, ճերմակեղէններ եւլն։ Լամպրօքլօ վաճառատան մասնագիտութիւնն է վերջին դրութեամբ սեղմիրաններ, չանթէքլէր, ֆուլաններ եւլն։ Մասնաւոր ճիւղ մը կայ այրերու և տղոց համար։ Գնորդները կը բռնան վստահ ըլլալ որ սոյն վաճառատան մէջ կարելի է 50 %ին 50 չահ մը ունենալ, ուրիշ վաճառատանց հետ բաղդատմամբ։

ՎԻՆԸԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՑՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 ռուբլի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 ռուբլի

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ.
Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Սմիրնա, Աուսթրիկ, Պիէլից, Պիալա, Պոզէն, Պրուն, Բիլցա, Զէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Դարլսպատ, Ֆրանկֆուրթ, Բրնակ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօնիցց, Բրզէմիսլ, Ս. Բօլթէն, Թարնօվ, Թէբլիցց, Թէչէն, Վիլաչ և Նէօյհաուս։

Վինոր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր տակերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու առարկաներ, զարդասկիներ եւլն։

Վինոր Պանք-Ֆէրայն ենթայդպական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկիչն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յանախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, տեսակ տեսակ դրամագլուխներ ալ։

«Սէյֆօ» դրամարկղերը, որոնք Գալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ԱՄԵՆ ԿՈՂՄ ՓՆՏՌՆՑԷ՛Ք
ՁԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ
ՆՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ՀԱՆԱԼԱԾ
ՊԱՀԻՐԻԷ ԵՒ ՁԱՓԱՆ
Սիկառի առաջնակարգ եւ ընտիր
ԹՈՒՄԲԵՐԸ
ԲՈԼՈՐ ԵՒԱԿԱՁԱՌՆԵՐՈՒՆ ՔՈՎ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

ԵՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԾԱՐՕՊԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՅԻԼ ՕՒԼԸՆԳ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Մայիս 31ին։

Իմիրեթի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 7ին։

Ֆրիժի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 14ին։

Իօնի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 21ին։

Իմիրեթի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 28ին։

ՄԵՆՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի չոգենաւը, նաւապետ Պոլ, յունիս 1 չորեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամը 11ին կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իմիրեթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Յունիս 8ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ կ'ելնէ դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիք։

Ֆրիժի չոգենաւը, նաւապետ Միթալ, Յունիս 15ին, չորեքշաբթի օր, առաւօտեան 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իօնի չոգենաւը, նաւապետ Պոլ, Յունիս 22ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ պիտի ելնէ դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիք։

Իմիրեթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Յունիս 29ին, առաւօտեան ժամը 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Ա. Խարջ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 150 »
Բ. » Բարիզի » 180 »
» » Մարսիլիայ » 120 »
Գ. Խարջ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Դ. » 185.10 ֆր. (Տիրեթի համար)։

Ճանապարհորդութեանց համար դիմել Գործակալ Ֆէլիքսին, Գալաթայի մէջ։

104 Թ. ԻԼԳՈՒԼ

BANQUE D'ATHENES
ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ
(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋԱԳԼՈՒԽ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50,000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9,275,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ
Մասնաճիւղեր.—Կ. Պոլիս (Գալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Ադեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զակազիկ, Լիմասոլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Բաւալա, Իզմիր, Բանթի, Սէրէզ, Սամսուն, Տրապիզոն, Փիրա, Նանեա, Պիրէոն, Բաթրաս, Վոլօ, Շիրա, Բալամաթա, Թրիքալցցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Բէթիմօ (Գրեթէ)։
Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕԲԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատնոյ վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխառութիւն ապրանքներու և արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առեւտրի գանձում, վարկագրերու շրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուընթաց։

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժեթուղթեր.— Սակարանական հրամաններու գործադրութիւն մեր ու Եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ անոնց վարձքի մը փոխարէն։ Զեղչ և գանձում ամէն կարգի կտրոնների։

Ապահովագրութիւն.— Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով։

Խնայողութեան սնտուկ. — Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սընտուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով %ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու։

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս, Եէմիշ-Իսկէլէսի) մէջ, նաը լամատոյին մօտ, իր մթերացը կ'ընդունի չատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յանախորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իբր աւանդ և թէ իբր երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխառութեանց։ Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։

Ընդհ. տճօրեն
Զ. Փ. ՄԱՅԱՍ

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուիս Միլք
ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՍՆՈՒՆԴՆ Է
Մեծ ամօնգ որ գործածած են այս կաթը՝ կ'ըսնդունին որ
ՄԻԼՔՄԷՅԴ ՊՐԷՆԴ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔ
Լ.Ա.Ա.Գ.Ա.Ն Է ՁԳԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԵՆԹԱՆԱՆՆԵՐ ԵՒ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՍԻ ԱՄԷՆԵՌՆ Ս.Ա. ՕԳՏԱԳՈՐԾ
50—19

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ ՏՈՒԺԻ Է
ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Իսմնին կաթարեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներուն հ. մայրերուն միաձայն հնդին համաձայն
ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ
Թանկագին սնունդ մըն է տղոց եւ ծերակազմներու համար։
50 19

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՍԱՃԵԱՆ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏՈՒՍԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ԿՐԻՍԹՕ
Ժ.
ԻՏԱԼԻԱ.— ՍԻՆԳԱ ՆԱԻԱՋԸ

—Բայց ձեր վսեմութիւնը կը սխալի. ծովակէները, ինչպէս նաեւ աւազակները Լէօն ժԲ. Պապէն ընդունած կը հաստատուին, մինչ անոնք ամէն օր ճամբորդներ կը կողոպտեն Հռոմի դռներուն առջեւ։ Զսկոյի՛ք, հազիւ վեց ամիս առաջ, Վատիկանի ֆրանսական գործակատարը կողոպտուեցաւ Վիլլեթրիէն հազիւ հինգ հարիւր քայլ հեռու։

—Այո՛, կը լսեմ։

—Լաւ, եթէ ձեր վսեմութիւնն ալ մեզի պէս Լիվորնօ ընակէր, մերթ ընդ մերթ պիտի լսէր որ անգլիական տիրուն դէօսանաւ մը, որ Պաթիա, Բօրթօ-Վէրէ-քիա կամ Զիէրթա-Վէքիա կը սպասուէր, այդ տեղերը չէ ժամանած, ի՛նչ ըլլալը չէ հասկցուած, անուշադ խորտակուելով ժայռի մը վրայ։ Արդ, ժայռ բառածը ցած ու նեղ նաւակ մըն է, հինգվեց նաւասիներով, որոնք զրօսանաւը յանկարծակի բերած ու կողոպտած են մութ և փոթորկոտ գիշեր մը, վայրի ու անմարդաբնակ կղզիէ մը դարձին, ինչպէս աւազակները անասուի մը անկիւնը կը կեցնեն ճեպանոցը մը և կը կողոպտեն զայն։

—Բայց ինչպէս կ'ըլլար որ, յարեց Ֆրանց, նաւակին մէջ տարածուած միշտ, այդ փորձանքին հանդիպողներ չեն գտնուար, Ֆրանսայի, Սարտէնիայի կամ Թոսքանայի կառավարութեանց վրէժխնդրութիւնը չեն հրաւիրեր։

—Ինչո՞ւ համար մի, ըսաւ Կէթանօ ժպտագին։

—Այո՛, ինչո՞ւ համար։

—Որովհետեւ նախ զրօսանաւէն կամ նաւէն մակոյկ կը փոխադրեն արժէքաւոր ամէն բան. յետոյ նաւասիներուն ոտքերը և ձեռքերը կը կապեն, իւրաքանչիւրին վիզէն կը կախեն 24 քիլոնոց առումբ մը, տակառի մը մեծութեամբ ծակ մը կը բանան նաւուն յատակը, կամրջակը կ'ելլեն, ամբարանոցները կը փակեն և մակոյկ կը դառնան։ Տասը վայրկեանէն, նաւուն մէջ հեծիւններ ու ողբեր կը լսուին. նաւը տակաւ ջուրին մէջ կ'ընկղմի։ Նաւ մէկ կողմին վրայ, և յետոյ միւս կողմին վրայ. ապա վեր կ'ելլէ, յետոյ նորէն կ'ընկղմի, միւտ աւելի խորասուզուելով։ Ծանկարծ թնդանօթաձգութեան պէս ձայն մը կը թնդայ. օդն է որ կը խորտակէ կամրջակը։ Այն ատեն նաւը կը սկսի երբալ խեղդուող մարդու մը պէս, ա՛լ աւելի մխրճուելով ամէն շարժումէ յետոյ։ Բիւ յետոյ, ջուրը, որ խորշերուն մէջէն սեղմուած էր, ծակերէն դուրս կը խոյանայ այն ջրային սիւներուն նման, զորը հսկայաձեւ վիշապաձուկեր իրենց շնչահաններէն կը ցայտեցնեն։ Վերջապէս նաւը վերջին հանդիւն մը կը հանէ, վերջին շրջան մը կ'ընէ ինքզինքին վրայ, կը խորասուզուի, անդունդին մէջ բանալով ընդարձակ ձագառ մը, ուր ջուրերը պահ մը շրջան կ'ընեն. ձագառը տակաւ կը լեցուի և ջուրը հարթ կը դառնայ, այնպէս որ հինգ վայրկեան ետքը, Առաուծոյ աչքը միայն կրնայ խաղաղիկ ծովուն յատակը տեսնել ընկղմած նաւը։ Հիմա, հանգցա՛ք, յարեց նաւասէրը ժպտագին, թէ ինչո՞ւ համար նաւը չի վերադառնար նաւահանգիստ և նաւագները չեն ըղձքեր։

Եթէ երբեք Կէթանօ այդ պատմութիւնը զրուցէր, կղզին երթայու առաջարկը ընելէ առաջ, հանանական է որ Ֆրանց խորհէր, այդ ուղեւորութեան ձեռնարկելէ առաջ. բայց արդէն իսկ ճամբայ ելած էին, և իրեն այնպէս կը թուէր որ վատութիւն պիտի ըլլար եա դառնալ։ Ֆրանց այն մարդոցմէ էր որոնք վտանգներու չեն ենթարկեր ինքզինքին, բայց այդպիսի պարագայի մը մէջ գտնուած ատենին, անայլայլ պաղարիւնութիւն մը ցոյց կուտան, պայքարելու համար վտանգին դէմ. աննկուն կամքի տէր եղող այն մարդոցմէ էր Ֆրանց, որոնք կեանքի մէջ վտանգը մենամարտի հակառակորդ մը կը նկատեն. ատոնք կը հաղուին դիմացինին շարժումները և ուժը, քիչ մը չսենչ կ'առնեն, բայց ոչ՝ վատ երեւալու ատենն, և մէկ նայուածքով կը հասկնան հակառակորդին առաւելութիւնները և մէկ անգամէն կը սպասնեն զայն։

— Դե՛հ, Սիկիլիան ու Գալապրիան պատած և երկու անգամ Արշիպեղագոսի մէջ նաւարկած եմ, առանց աւազակի և ծովահէնի հետքը տեսնելու։

— Այդ բանը դիմամբ չըրի Ն. Վսեմութեան, բաւ Կէթանօ, որպէս զի իր ծրագրէն եա չկենայ. դիս հարցափորձեցիք և ես ալ պատասխանեցի։

— Այո՛, սիրելի Կէթանօս. ձեր խօսակցութիւնը խիստ հետաքրքրական է. և որովհետեւ կարելի եղածին չափ երկար տեսն կ'ուզեմ վայելել այդ խօսակցութիւնը, դէպի Մոնթէ-Բրիսթօ քալեցէք Թիերը։

Սակայն արագօրէն կը մօտենային կղզիին. անուշ հով մը կը փչէր, և նաւակը վեց-եօթը մղոն կը յառաջանար։ Նաւակը քանի՛ կը մօտենար, կղզին աւելի խոշորցած դուրս կուգար ծովուն մէջեն, վերջալոյսի ցոլքերուն պայծառ մթնոլորտին մէջ՝ գիշարանի մը ուռմբերուն պէս կը նշմարուէր ժայռերու շեղջակոյտ մը, առանց մէջտեղ կը տեսնուէին կորմիր թաւուտներ և կանաչագեղ ծառեր։ Գալով նաւասէրներուն, կատարեալ հանդարտ երեւոյթ մը ունէին, սակայն ակներեւ էր թէ աչքերնին չորս բացած էին. իրենց նայուածքներով կը պրպտէին այն ընդարձակ հայելին, որուն վրայ կը սահէր նաւակը։ Քանի մը ձիրարանակներ միայն իրենց սպասակ առաջաստներով կ'երեւէին հորիզոնին վրայ, որոնցմէ պէս առաստեղով ալիքներուն ծայրը։

(Շարունակելի)